

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาความต้องการการพัฒนาความสามารถของครูผู้สอนในการวิจัยในชั้นเรียน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยศึกษาเฉพาะกรณีโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 1-2 อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม เพื่อให้เกิดความเข้าใจเรื่องที่ทำให้การศึกษาได้ชัดเจนยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจะได้นำเสนอ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามลำดับ ดังนี้

1. ความหมายของการวิจัยในชั้นเรียน
2. ความสำคัญของการวิจัยในชั้นเรียน
3. ข้อดีของการวิจัยในชั้นเรียน
4. ขั้นตอนและกระบวนการวิจัยในชั้นเรียน
5. การนำผลการวิจัยในชั้นเรียนไปใช้
6. แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากร
7. การส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอน
8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - 8.1 งานวิจัยในประเทศ
  - 8.2 งานวิจัยต่างประเทศ

ความหมายของการวิจัยในชั้นเรียน

การดำเนินการวิจัยของครูในระหว่างการสอนนั้น คงไม่ใช่การวิจัยในระดับหลักการและทฤษฎี แต่เป็นการวิจัยชนิดการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ซึ่งมีชื่อนิยมเรียกหลายชื่อ เช่น การวิจัยในชั้นเรียน หรือการวิจัยในห้องเรียน การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน (Classroom Action Research) หรือการวิจัยของครู (Teacher Research, Teacher-based Teaching) ที่นิยมใช้จะเรียกว่าการวิจัยในชั้นเรียน (บุรินทร์ ทองแมน, 2544 : 10)

ฟอสเชย์ (Foshay, 1988 : 10) กล่าวว่า การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนเป็นวิธีการสำรวจปัญหาและแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนจากการที่ครูผู้สอนเป็นนักวิจัยหรือผู้ดำเนินการวิจัยเอง จึงส่งผลให้ครูมีทักษะ มีความรู้ใหม่ในการจัดกิจกรรมการเรียน ส่งเสริม

ความสามารถในการคิด วิเคราะห์จนเกิดความเข้าใจปัญหาที่เกิดขึ้นจนหาแนวทางแก้ไข ได้สำเร็จ ทำให้เป็นคนที่มีความเชื่อมั่นและภาคภูมิใจในวิชาชีพครู

สเทนเฮาส์ (Stenhouse. 1994 : 223) อธิบายว่าการวิจัยในชั้นเรียนเป็นการกำหนดให้ครูเป็นผู้วิจัย (The Teacher as Researcher) ซึ่งต้องมีบทบาทในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน และพัฒนาหลักสูตร โดยทำงานเพียงลำพังหรือทำงานเป็นกลุ่ม หรือดำเนินเป็นโครงการ ทั้งนี้ต้องยึดการศึกษาในชั้นเรียนเป็นหลัก (based on the study of classroom)

ถัดมา คำพลงาม (2540 : 15) กล่าวว่า การวิจัยในชั้นเรียน คือ การสำรวจปัญหาและการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน โดยการสร้างและพัฒนานวัตกรรมจัดการเรียนการสอน และทำการทดลองกับนักเรียนในความรับผิดชอบงานสอนของครู ทั้งกระบวนการวิจัยและผลการวิจัยได้ถูกนำมาปรับปรุงการปฏิบัติงานสอนในชั้นเรียนของครู

กรมวิชาการ (2542 : 7) ให้นิยามว่า การวิจัยในชั้นเรียน คือ กระบวนการที่ครูศึกษาค้นคว้าเพื่อแก้ปัญหาหรือพัฒนาการเรียนการสอนที่ตนรับผิดชอบ จุดเน้นของการวิจัยในชั้นเรียน คือการแก้ปัญหาหรือพัฒนากระบวนการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ ดังนั้น การวิจัยในชั้นเรียนเป็นการศึกษาและวิจัยควบคู่กับการจัดการเรียนการสอน เพื่อแก้ปัญหาและหรือพัฒนาการสอนของตนและเพื่อเผยแพร่ผลการวิจัยให้เกิดประโยชน์ต่อผู้อื่นต่อไป

ประวิต เอรารวรรณ (2542 : 3) กล่าวว่า การปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียน เป็นการศึกษาค้นคว้าของครู ซึ่งจัดว่าเป็นผู้ปฏิบัติงานในชั้นเรียน เพื่อแก้ปัญหา (problem solving) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน หรือพฤติกรรมนักเรียนและคิดวิเคราะห์ (critical thinking) เพื่อพัฒนานวัตกรรมจัดการเรียนการสอน

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2543 : 2) เรียกการวิจัยในชั้นเรียนว่า การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ และให้ความหมายว่า คือ กระบวนการแสวงหาความรู้ อันเป็นความจริงที่เชื่อถือได้ เพื่อนำมาพัฒนาการจัดกระบวนการเรียนรู้ของครูผู้สอนและพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ และมีประสิทธิภาพ

ขจิต ฝอยทอง (2543 : 36) ให้ความหมายของการวิจัยในชั้นเรียนไว้ว่า การวิจัยในชั้นเรียน คือการวิจัยที่ครูผู้สอนในวิชานั้นๆ ทำขึ้นเพื่อแก้ไขปัญหาในชั้นเรียนของตนเอง มีการวางแผนอย่างเป็นระบบและนำผลการวิจัยไปพัฒนาการเรียนการสอนของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ทัศนีย์ สิทธิวงศ์ (2543 : 7) กล่าวว่า การวิจัยในชั้นเรียน หมายถึง การวิจัยที่มี

จุดประสงค์เพื่อค้นคว้าหาคำตอบมาแก้ปัญหาพฤติกรรมของผู้เรียน เพื่อพัฒนาการจัดการเรียน การสอน หรือพัฒนางานในหน้าที่ของครูผู้ทำการวิจัยต่อไป

พรพรรณ อินทรประเสริฐ (2543 : 10) กล่าวว่า การวิจัยในชั้นเรียนเป็นสิ่งที่ครู ผู้สอนสามารถปฏิบัติควบคู่ไปกับการสอน โดยการสังเกต การสำรวจปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่าง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ทั้งนี้ครูต้องให้ความสำคัญในการวิเคราะห์เหตุปัจจัย พยายามแสวงหาวิธีการที่ได้ผลมาใช้แก้ปัญหา บันทึกผลที่ได้รับ และนำผลมาใช้ในการ ปรับปรุงวิธีการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด

ผ่องพรรณ ตริยมงคลกูร (2543 : 21) กล่าวว่า การวิจัยในชั้นเรียน คือ การศึกษาค้นคว้า อย่างมีระบบระเบียบเพื่อทำความเข้าใจปัญหาและแสวงหาคำตอบ เป็นกระบวนการที่ อาศัยวิธีการทางวิทยาศาสตร์เป็นหลัก

สุวิมล ว่องวานิช (2543 : 163) ได้ให้ความหมายของการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน คือ การวิจัยที่ทำโดยครูผู้สอนในห้องเรียนเพื่อแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นในห้องเรียน และนำ ผล มาใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน เป็นการวิจัย ที่ต้องทำอย่างรวดเร็ว นำผลไปใช้ทันทีและสะท้อนข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานต่าง ๆ ของ ตนเองให้ทั้งตนเองและกลุ่มเพื่อนร่วมงานใน โรงเรียน ได้มีโอกาสอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในแนวทางที่ได้ปฏิบัติ และที่เกิดผลเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนต่อไป

ชาติรี ตำราญ (2544 : 2) ได้ให้ความเห็นว่า การวิจัยในชั้นเรียน คือ การทดสอบ ยุทธวิธีใหม่ ๆ ในการแก้ปัญหาของครู ซึ่งคิดค้นมาเพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอน ตามปกติ แต่หวังให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ทั้งครูและเด็กมากที่สุด เพราะฉะนั้น งานวิจัยในชั้นเรียนจะไม่ใช่เรื่องราวใหญ่โตที่ต้องใช้เวลาเก็บข้อมูลและวิเคราะห์ผล นานนับ เดือน นับปี จนเป็นผลงานเล่มใหญ่

บุรินทร์ ทองแมน (2544 : 11) กล่าวว่า การวิจัยในชั้นเรียน เป็นการวิจัยเพื่อ แก้ปัญหาการเรียนการสอนในชั้นเรียน ปัญหาการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนและการสอน ของครูเป็นการวิจัยไปแก้ปัญหาที่ไม่อิงรูปแบบหรือระเบียบวิธีการวิจัยที่เข้มงวดนัก โดยเฉพาะการวิจัยตามนัยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ น่าจะเป็นการวิจัยที่ครูทุกคน สามารถทำได้ เรียนรู้ได้ และเป็นการวิจัยที่เป็นประโยชน์ต่อครูและนักเรียนโดยตรง เป็นการ วิจัยเพื่อพัฒนา การเรียนรู้ โดยครูและนักเรียนสามารถใช้กระบวนการวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของการ เรียนรู้ได้

ยูทนา ปฐมวราชาติ (2544 : 59) ให้ความหมายของการวิจัยในชั้นเรียน ว่าการวิจัยในชั้นเรียนคือ ร่องรอยของการพัฒนาผู้เรียนอย่างมีระบบหรือเป็นกระบวนการแก้ไขปัญหาหรือแสวงหาคำตอบจากข้อสงสัยที่เกิดขึ้นในการจัดการเรียนรู้ของครูที่จะนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาผู้เรียน อาจเป็นรายบุคคล เป็นกลุ่ม หรือทั้งชั้นเรียนอย่างมีขั้นตอน

วิไลพรณ์ เสรีวัฒน์ (2544 : 8) กล่าวว่า การวิจัยในชั้นเรียนหรือการปฏิบัติการวิจัย ในชั้นเรียน หมายถึง การศึกษาค้นคว้าเพื่อแสวงหาวิธีการแก้ปัญหา ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการเรียนรู้ของผู้เรียนในบริบทของชั้นเรียน โดยมีครูเป็นผู้วิจัยและใช้ผลงานวิจัยจะส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพและคุณภาพมากยิ่งขึ้น

สรุปได้ว่า การวิจัยในชั้นเรียน หมายถึง การศึกษาค้นคว้า เพื่อแสวงหาความจริงโดยใช้วิธีการของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ เพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาการเรียนการสอนในชั้นเรียน โดยมีการดำเนินการเป็นขั้นตอน

ความสำคัญของการวิจัยในชั้นเรียน

สุวัฒนา สุวรรณเขตนิกม (2540 : 6) กล่าวว่า การวิจัยในชั้นเรียนนั้น จะช่วยให้ครูมีวิถีชีวิตของการทำงานครูอย่างเป็นระบบ เห็นภาพการทำงานตลอดแนว มีการตัดสินใจที่มีคุณภาพเพราะจะมองเห็นทางเลือกต่าง ๆ ได้กว้างขวางและลึกซึ้งขึ้น แล้วจะตัดสินใจเลือกทางเลือกต่างๆ อย่างมีเหตุผลและสร้างสรรค์ ครูนักวิจัยจะมีโอกาสมากขึ้นในการคิดใคร่ครวญเกี่ยวกับเหตุผลของการปฏิบัติงาน และครูจะสามารถบอกได้ว่างานการจัดการเรียนการสอนที่ปฏิบัติไปนั้นได้ผลหรือไม่เพราะอะไร นอกจากนี้ครูที่ได้ใช้กระบวนการวิจัยในการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนนี้จะสามารถควบคุม กำกับ และพัฒนาการปฏิบัติงานของตนเองได้อย่างดี เพราะการทำงานและผลของการทำงานนั้นล้วนมีความหมาย และคุณค่าสำหรับครูในการพัฒนานักเรียน ผลจากการทำวิจัยในชั้นเรียนจะช่วยให้ครูได้ ตัวบ่งชี้ที่เป็นรูปธรรมของผลสำเร็จ ในการปฏิบัติงานของครู อันจะนำมาซึ่งความรู้ในงานและความปิติสุขในการปฏิบัติงานที่ถูกต้องของครู เป็นที่คาดหวังว่าเมื่อครูผู้สอนได้ทำการวิจัยในชั้นเรียนควบคู่ไปกับการปฏิบัติงานสอนอย่างเหมาะสมแล้ว จะก่อให้เกิดผลดีต่อวงการศึกษาศึกษาและวิชาชีพครูอย่างน้อย 3 ประการ คือ

ประการที่ 1 นักเรียนจะมีการเรียนรู้ที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ประการที่ 2 วงวิชาการการศึกษาจะมีข้อความรู้และ/หรือนวัตกรรมทางการจัดการเรียนการสอนที่เป็นจริงเกิดขึ้นมากขึ้น อันจะเป็นประโยชน์ต่อครูและเพื่อนครู ในการพัฒนาจัดการเรียนการสอนเป็นอย่างมาก

ประการที่ 3 วิถีชีวิตของครูหรือวัฒนธรรมในการทำงานของครู จะพัฒนาไปสู่ความเป็นครู มืออาชีพ (professional teacher) มากยิ่งขึ้น ทั้งนี้เพราะครุณักวิจัยจะมีคุณสมบัติทางการเป็น ผู้แสวงหาความรู้หรือผู้เรียน (learner) ในศาสตร์แห่งการสอนอย่างต่อเนื่องและมีชีวิตชีวา จนในที่สุดจะเป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจที่กว้างขวาง และลึกซึ้งในศาสตร์และศิลป์แห่งการสอน เป็นครูที่มีวิถียุทธศาสตร์กล้าในการสอน สามารถที่จะสอนนักเรียนให้พัฒนาก้าวหน้าในด้านต่างๆ ในหลายบริบทหรือที่เรียกว่าเป็นครูผู้รอบรู้ หรือครูปรมาจารย์ (Master Teacher) ซึ่งถ้ามีปริมาณครุณักวิจัยดังกล่าวมากขึ้นจะช่วยให้การพัฒนาวิชาชีพครูเป็นไปอย่างสร้างสรรค์และมั่นคง

ในปัจจุบันเป็นที่ยอมรับกันว่า การวิจัยในชั้นเรียนจะเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาวิถีชีวิตครู เพื่อให้ครูพัฒนาไปสู่ความเป็นครูมืออาชีพในสังคมวิชาการของวิชาชีพครู

ชัยพจน์ รัถงาม (2539 : 27) กล่าวถึงความสำคัญของการวิจัยในชั้นเรียนมีดังนี้

1. ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการใฝ่เรียนรู้
2. ครูมีการวางแผนการทำงานอย่างเป็นระบบ มีการวางแผนการสอน การเลือก วิธีการสอนอย่างเหมาะสม และมีการประเมินผลการทำงานอย่างเป็นระยะ
3. สร้างความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มครูในโรงเรียน โดยการร่วมกันคิดหาปัญหา การวิเคราะห์สาเหตุ และการร่วมกันแก้ไขปัญหาจนประสบผลสำเร็จ
4. การศึกษาโดยรวมของชาติได้รับการพัฒนาภาพลักษณ์ของมืออาชีพครูจะดีขึ้น เป็นที่ยอมรับกว้างขวาง

กรมวิชาการ (2542 : 3) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการวิจัยในชั้นเรียนว่า การวิจัยในชั้นเรียนเกิดจากแนวคิดพื้นฐาน คือ การบูรณาการวิธีการปฏิบัติงานกับการพัฒนา องค์ความรู้ที่เกิดจากการปฏิบัติ โดยมีความสำคัญ ดังนี้

1. เป็นการพัฒนาหลักสูตรและการปรับปรุงวิธีการปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาคุณภาพ การเรียนการสอนด้วยการวิจัย
2. เป็นการพัฒนาวิชาชีพครู
3. เป็นการแสดงความก้าวหน้าทางวิชาชีพครู ด้วยการเผยแพร่ความรู้ที่ได้จากการปฏิบัติ
4. เป็นการส่งเสริม สนับสนุนความก้าวหน้าของการวิจัยทางการศึกษา

ครุรักษ์ ภิรมย์รักษ์ (2543 : 5) ได้สรุปความสำคัญของการวิจัยในชั้นเรียน ไว้ดังนี้

1. เป็นเครื่องมือสำคัญของครูในการพัฒนาวิถีชีวิตความเป็นครูไปสู่ความเป็นครูมืออาชีพ เพราะการวิจัยในชั้นเรียนจะช่วยให้ครูเป็นนักแสวงหาความรู้และวิธีการใหม่ๆ อยู่เสมอ ซึ่งจะช่วยให้ครูมีความรู้อย่างกว้างขวางและลุ่มลึก ทำงานอย่างมีเหตุผล สร้างสรรค์ และเป็นระบบ
2. การวิจัยเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ทำให้ผลงานของครูมีลักษณะเป็นพลวัต มีการเปลี่ยนแปลงเคลื่อนไหว ก้าวไปข้างหน้าไม่หยุดนิ่งอยู่กับที่ เกิดนวัตกรรมทันสมัยนำไปแก้ไขปัญหาการเรียนการสอนได้ทันที
3. การวิจัยเป็นเครื่องมือสำคัญที่จรรโลงวิชาชีพครูให้มีความเข้มแข็ง เพราะผลจากการวิจัยในชั้นเรียนจะเป็นตัวบ่งชี้ถึงความสำเร็จในการทำงานของครูอย่างเป็นรูปธรรม คือ มีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่พึงประสงค์ของผู้เรียนตามที่ครูต้องการ และเป็นไปตามความคาดหวังของสังคมทั้งตัวครูและนักเรียน

สรุปได้ว่า การวิจัยในชั้นเรียนนั้นมีความสำคัญต่อครูในการพัฒนา ปรับปรุง กระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งผลการวิจัยจะเป็นเครื่องมือจะช่วยให้ครูสามารถวางแผนการจัดการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสมและส่งผลให้นักเรียนมีคุณภาพ

ข้อดีของการวิจัยในชั้นเรียน

ข้อดีของการวิจัยในชั้นเรียน มีดังนี้ (ประวิต เอราวรรณ์, 2542 : 7)

1. การทำวิจัยในชั้นเรียนจะช่วยให้ครูทำงานอย่างเป็นระบบ เห็นภาพของงานตลอดแนวและมีการวางแผนในการทำงาน
2. ช่วยให้ครูจัดการเรียนการสอนอย่างมีคุณภาพ โดยใช้วิธีการที่มีประสิทธิภาพ และมีผลการวิจัยรองรับ ซึ่งจะเปลี่ยนแปลงไปจากความรู้เดิมและความสนใจส่วนตัวเป็นหลัก นำไปสู่ปัญหาของนักเรียน
3. ครูสามารถสร้างและวิเคราะห์ทางเลือกอย่างหลากหลาย และตัดสินใจเลือกทางเลือกอย่างมีคุณภาพ มีเหตุผลและสร้างสรรค์ เพราะมองทางเลือกไว้กว้างขวางและลึกซึ้ง
4. ครูที่ใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนจะสามารถควบคุมกำกับ และพัฒนาการปฏิบัติงานของตนได้ดี และผลจากการวิจัยจะเป็นรูปธรรม หรือเป็นร่องรอยของผลสำเร็จในการปฏิบัติงานของครู
5. นำผลการวิจัยไปใช้ในการกำหนดนโยบายหรือมาตรการต่างๆ ของโรงเรียนได้

6. ผู้เรียนมีการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ขั้นตอนการวิจัยในชั้นเรียน

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา (2540 : 9-13) กล่าวว่า การทำวิจัยในชั้นเรียนมีการดำเนินการเป็นขั้นตอน โดยยึดหลักวิธีการทางวิทยาศาสตร์และได้นำมาขยายให้เป็นขั้นตอนที่ละเอียดต่อเนื่อง เพื่อสะดวกในการปฏิบัติ ครู อาจารย์ จึงสามารถวางแผนดำเนินงานไว้ล่วงหน้าได้ โดยมีกระบวนการ 7 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การสำรวจและวิเคราะห์การเรียนการสอน

การวิจัยในชั้นเรียนใด ๆ ก็ตามจะต้องเริ่มต้นด้วยการมองปัญหาของเรื่องที่จะวิจัยอย่างชัดเจน เพราะการมองปัญหานั้นไปสู่ความต้องการในการแก้ไขปัญหาการเรียนการสอนในรายวิชาที่ตนรับผิดชอบได้อย่างชัดเจน โดยทำการสำรวจข้อบกพร่อง และวิเคราะห์ปัญหาเชิงกล่าว คือ จะต้องกันคว้าว่า นักเรียนมีความบกพร่องจุดใด เนื่องจากสาเหตุใด ซึ่งอาจจะได้จากการระดมสมอง ตรวจสอบแบบฝึกหัด จากผลการสอบปลายภาคเรียนหรือผลการวิจัย เมื่อสำรวจข้อบกพร่องได้แล้ว นำมาวิเคราะห์หาสาเหตุและความต้องการในการแก้ปัญหาให้ตรงกับสาเหตุนั้น ๆ แล้วเขียนออกมาในรูปวัตถุประสงค์ของการวิจัย

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

เมื่อได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัยแล้วก็ควรศึกษาแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะทำการวิจัยนั้นว่ามีอยู่ก่อนแล้วบ้างอย่างไร งานวิจัยที่จะทำนั้นมีความเชื่อมโยงกับทฤษฎีอย่างไร ทั้งนี้เพื่อแสดงความต่อเนื่องทางวิชาการที่ต้องการที่จะมีส่วนสร้างเสริมให้เจริญก้าวหน้าให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นต่อไป

การศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องช่วยครู อาจารย์ในเรื่องต่อไปนี้

1. มองปัญหาที่จะวิจัยได้ชัดเจนขึ้น
2. ได้แนวความรู้พื้นฐานตลอดจนทฤษฎีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับประเด็น (ตัวแปร) ที่จะศึกษา
3. เห็นแนวทางในการศึกษาปัญหา
4. สามารถอธิบายปัญหา โดยเฉพาะการกำหนดขอบเขตการวิจัยและสามารถอธิบายตัวแปรที่จะศึกษา
5. สามารถตั้งสมมติฐานได้อย่างสมเหตุสมผล
6. เลือกเทคนิคการสุ่มตัวอย่างได้อย่างเหมาะสม
7. เลือกเครื่องมือเก็บข้อมูลได้ถูกต้อง

8. เลือกวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลได้อย่างเหมาะสม

สิ่งที่ครู อาจารย์ จะได้จาก การดำเนินการในขั้นนี้คือ ได้เทคนิคการแก้ปัญหา ที่สอดคล้องกับหลักการ ทฤษฎีหรืองานวิจัยที่มีผู้ศึกษาไว้แล้ว ซึ่งทำให้แนวคิดของครูอาจารย์น่าเชื่อถือยิ่งขึ้น

ขั้นตอนที่ 3 การพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษา

นวัตกรรมเป็นรูปแบบ หรือวิธีการแก้ปัญหาที่ครู อาจารย์สร้างขึ้นมาเอง หรือ นำเอารูปแบบหรือวิธีการที่ผู้อื่นทำไว้แล้วมาปรับปรุงให้เหมาะสมกับสภาพปัญหาที่ต้องการแก้ไข เช่น

1. บทเรียนสำเร็จรูป เหมาะสมกับนักเรียนที่เรียนช้า
2. ชุดการสอนเหมาะสมกับนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ
3. คู่มือครูเหมาะสมกับปัญหาการขาดคู่มือการสอน เป็นต้น

สิ่งที่ครู อาจารย์จะได้จากการดำเนินการในขั้นนี้ คือ ได้นวัตกรรมที่คาดว่า มีคุณภาพเหมาะสมกับที่จะนำไปใช้ในการแก้ปัญหา

ขั้นตอนที่ 4 การออกแบบการทดลอง

การทดลองทำได้หลายรูปแบบ ขึ้นอยู่กับลักษณะของนวัตกรรม จำนวนกลุ่ม นักเรียนที่ทดลองและจำนวนครั้งของการวัดตัวแปรที่ศึกษา แต่ละแบบมีการดำเนินการที่แตกต่างกัน ฉะนั้นในการออกแบบการทดลองจะต้องออกแบบให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และสมมติฐานการวิจัย โดยคำนึงถึงกลุ่มตัวอย่างและตัวแปรที่วัด เพื่อให้ผลการทดลองมีความแม่นยำ ได้ข้อสรุปถึงผลการทดลองที่แม่นยำ โดยมีหลักการ ดังนี้

1. นวัตกรรมที่นำมาทดลองจะต้องมีความเด่นชัด มีทฤษฎีรองรับ เพื่อให้มั่นใจได้ว่ามีโอกาสแก้ปัญหาที่มีอยู่อย่างได้ผล หรือพัฒนาการเรียนการสอนได้จริง ทั้งนี้ เพื่อต้องการให้เกิดความมั่นใจได้ว่า ผลของการใช้นวัตกรรมจะแตกต่างจากการไม่ได้ใช้นวัตกรรมหรือการใช้วิธีเดิมอย่างชัดเจน

2. พยายามลดความคลาดเคลื่อนในการวิจัยให้น้อยที่สุด โดยการใช้เครื่องมือวัดที่มีความตรง (Validity) คือ ผลการวัดมีความคงที่ไม่ว่าจะวัดกี่ครั้งก็ตรง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ เป็นตัวแทนที่ดีของประชากรที่ศึกษา และนอกจากนี้สถิติที่นำมาใช้วิเคราะห์ข้อมูล มีความสอดคล้องกับจุดประสงค์ของการวิจัยและเหมาะสมกับระดับข้อมูลที่รวบรวมได้ และต้องพิจารณาว่า สถิตินั้นสามารถตอบปัญหาการวิจัยหรือจุดประสงค์ของการวิจัยได้หรือไม่ และสอดคล้องกับข้อตกลงเบื้องต้นในการใช้ค่าสถิตินั้น ๆ หรือไม่

3. การควบคุมตัวแปรแทรกซ้อนที่รบกวนผลการทดลอง เช่น ในการทดลองสอนชุดการสอนมินิคอร์ส รายวิชา ค 311 เรื่อง เลขยกกำลัง และโพลิโนเมียล ขณะทำการทดลองอาจมีนักเรียนบางคนได้เรียนพิเศษ รายวิชา ค 311 นอกเหนือจากการเรียนโดยใช้ชุดการสอนดังกล่าว การเรียนพิเศษ จึงรบกวนต่อการทดลองในกรณีเช่นนี้ ครูควรคัดนักเรียนเหล่านี้ออกจากกลุ่มตัวอย่าง ด้วยการไม่นำคะแนนสอบวัดของนักเรียนที่เรียนพิเศษมาวิเคราะห์เพื่อสรุปผล เป็นต้น

ขั้นตอนที่ 5 การสร้างและการพัฒนาเครื่องมือ

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยในชั้นเรียนนั้น จะใช้เครื่องมือชนิดใด ย่อมขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการวิจัยและตัวแปรที่จะวัด เช่น ถ้าต้องการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เครื่องมือวัด คือ แบบทดสอบ ถ้าต้องการวัดความคิดเห็น เครื่องมือวัด คือ แบบสอบถามวัดความคิดเห็น ถ้าต้องการวัดเจตคติ เครื่องมือวัดคือ แบบวัดเจตคติ เป็นต้น ซึ่งเครื่องมือวัดนั้นแบ่งออกได้หลายชนิด แต่ละชนิดเหมาะสมกับข้อมูลแต่ละลักษณะ จึงจำเป็นต้องศึกษาเครื่องมือแต่ละชนิด ทั้งในแง่ลักษณะของเครื่องมือ วิธีสร้าง และข้อดีข้อจำกัด เพื่อเลือกใช้ให้เหมาะสม และเมื่อครู อาจารย์ได้สร้างเครื่องมือวัดหรือปรับปรุงเครื่องมือวัดที่ผู้อื่นสร้างไว้แล้ว จะต้องมีการตรวจสอบ คุณภาพของเครื่องมือก่อนที่จะไปใช้จริง โดยการนำไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มใดกลุ่มหนึ่งที่มีลักษณะเช่นเดียวกับประชากรที่เราศึกษา เพื่อตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวัด เช่น ความตรง (validity) และความเที่ยง (reliability) ถ้าหากคุณภาพของเครื่องมือวัดต่ำกว่าเกณฑ์จะต้องมีการปรับปรุงและพัฒนาให้มีคุณภาพก่อนนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลจริง

ขั้นตอนที่ 6 การทดลอง การรวบรวม การวิเคราะห์ และสรุปผล

เมื่อครู อาจารย์สร้างนวัตกรรมและเครื่องมือวัดเสร็จแล้ว ขั้นตอนต่อไปคือนำเอานวัตกรรมนั้นไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง และเก็บรวบรวมข้อมูลมาวิเคราะห์ตามแนวทางที่กำหนด ซึ่งการทดลอง การรวบรวม การวิเคราะห์และสรุปผลข้อมูล ถ้าจะให้ เป็นไปตามแนวทางที่ถูกต้อง จะต้องมีปฏิทินปฏิบัติงานดังกล่าวแสดงเวลาและระยะเวลาของการดำเนินงาน แต่ละขั้นตอนด้วย

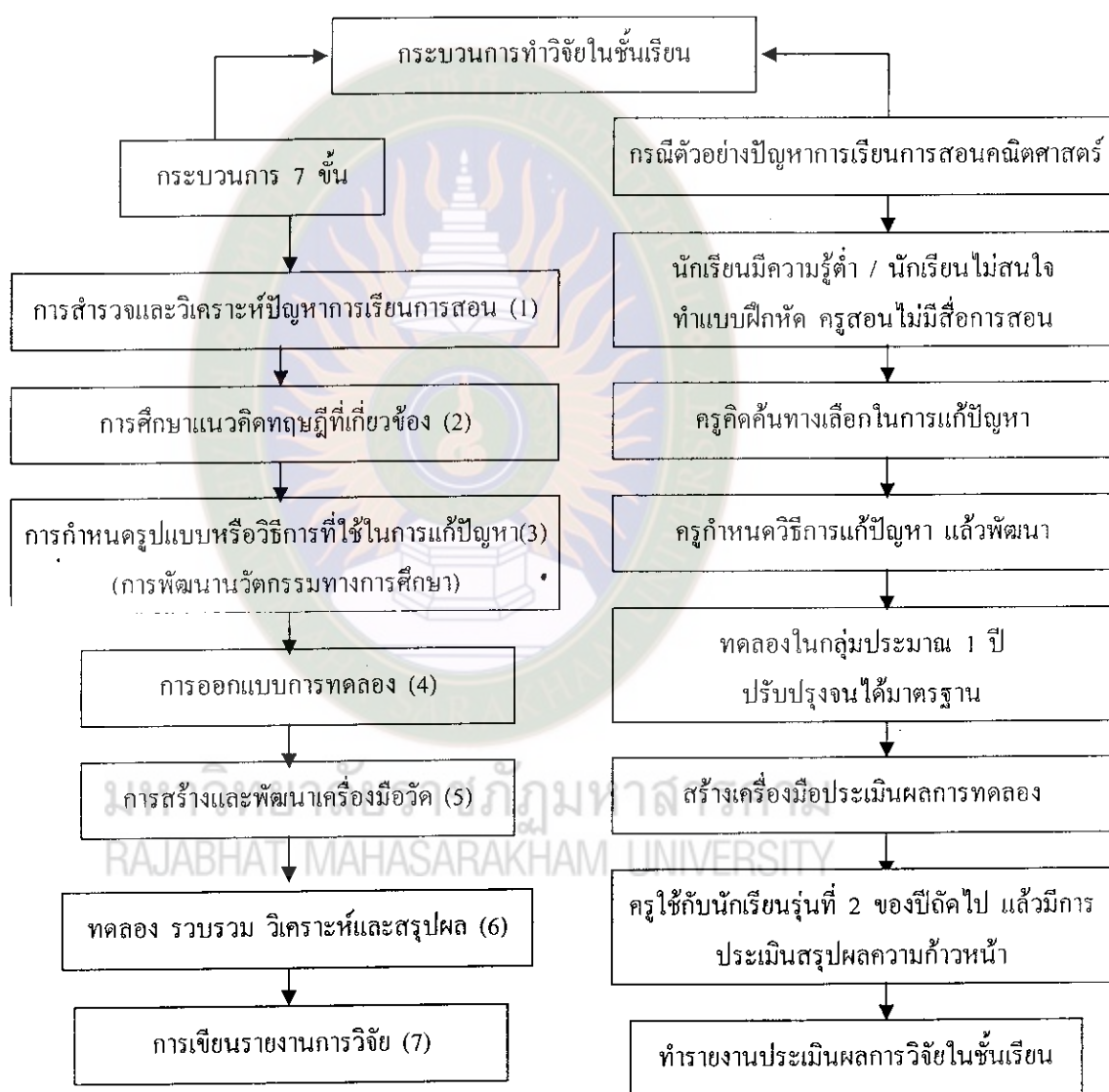
ขั้นตอนที่ 7 การเขียนรายงานการวิจัย

การเขียนรายงานการวิจัยเป็นขั้นตอนสุดท้ายของการวิจัย เป็นการรายงานการวิจัยตั้งแต่เริ่มต้น วิเคราะห์ และสำรวจปัญหา การพัฒนารูปแบบ การทดลองใช้รูปแบบ เพื่อแก้ปัญหาจนกระทั่งถึงการวิเคราะห์ผล ผลสรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ การเขียน

รายงานนั้นมีประโยชน์อย่างมากทั้งต่อตัวครู อาจารย์ และผู้อื่น เพราะการเขียนรายงาน การวิจัยเป็นการเสนอสิ่งที่ได้ศึกษาค้นคว้าอย่างเป็นระบบให้ผู้อื่นทราบ เพื่อจะได้ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม หรือนำไปใช้ประโยชน์อ้างอิงได้

1. กระบวนการวิจัยในชั้นเรียนแบบกระบวนการ 7 ขั้น

กระบวนการวิจัยในชั้นเรียนตามแบบของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา (2540 : ไม่มีเลขหน้า) ที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ดังแผนภูมิที่ 1

แผนภูมิที่ 1 กระบวนการวิจัยในชั้นเรียน แบบกระบวนการ 7 ขั้น

ที่มา : หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา (2540 : ไม่มีเลขหน้า)

2. กระบวนการวิจัยในชั้นเรียนแบบกระบวนการ 5 ขั้นตอน

กรมวิชาการ (2542 : 7 – 10) ได้นำเสนอกระบวนการวิจัยในชั้นเรียนไว้ 5 ขั้นตอน คือ การสำรวจปัญหา กำหนดวิธีการแก้ปัญหา พัฒนาวิธีการหรือนวัตกรรม ไปใช้แก้ปัญหา และขั้นสุดท้ายเป็นการประเมินผลการแก้ปัญหาดังแผนภูมิที่ 2

แผนภูมิที่ 2 กระบวนการวิจัยในชั้นเรียน แบบกระบวนการ 5 ขั้นตอน
ที่มา : กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2542 : 10)

3. กระบวนการวิจัยในชั้นเรียน แบบกระบวนการ 6 ขั้นตอน

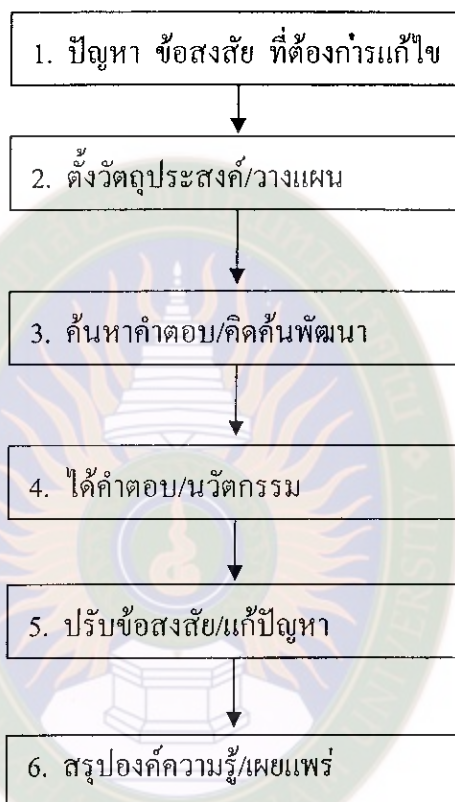
ประวิต เอราวรรณ์ (2542 : 5) และคงศักดิ์ ธาตุทอง (2542 : 45) นำเสนอกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน ไว้คล้ายคลึงกัน สรุปได้ดังนี้

3.1 ศึกษาและวิเคราะห์ปัญหา ซึ่งสังเกตหรือตรวจสอบได้จากกิจกรรมการสอน พฤติกรรมนักเรียน การสำรวจปัญหานี้จะนำไปสู่การนำไปสู่การเข้าใจปัญหาอย่างชัดเจน

3.2 การวางแผนการวิจัย เป็นขั้นตอนการกำหนดวิธีการรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ ข้อมูล การนำเสนอข้อมูล และการลงสรุป

3.3 การลงมือทำการวิจัย เป็นขั้นตอนปฏิบัติตามแผนที่กำหนดไว้

3.4 ประเมินผลและสะท้อนผลการปฏิบัติ โดยหลังจากการที่ได้ปฏิบัติงาน ประเมินได้ว่าประสบผลแล้ว ผู้วิจัยต้องสะท้อนผลการปฏิบัติ เพื่อให้เห็นการเปลี่ยนแปลง หรือการพัฒนา เพื่อสรุปวางแผนใหม่ หรือแก้ปัญหาอื่นต่อไป วงจรกระบวนการวิจัย ในชั้นเรียน มีดังแผนภูมิที่ 3

แผนภูมิที่ 3 กระบวนการวิจัยในชั้นเรียน แบบกระบวนการ 6 ขั้น

ที่มา : ประวิต เอรารธรรม (2542 : 5) ; คงศักดิ์ ชาติทอง (2542 : 45)

จากการศึกษากระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ หรือการวิจัยในชั้นเรียน ทั้งตามแนวคิดของนักการศึกษาไทยและของต่างประเทศ สรุปได้ว่า การวิจัยในชั้นเรียนมีความเป็นระบบ มีขั้นมีตอน เป็นเหตุเป็นผล น่าเชื่อถือ ทั้งนี้ กระบวนการวิจัยในชั้นเรียนทุกรูปแบบที่ได้ศึกษา ยึดกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ทั้งสิ้น กล่าวคือ มีรายละเอียด 5 ขั้นตอน คือ ขั้นกำหนดปัญหา ขั้นตั้งสมมุติฐาน ขั้นรวบรวมข้อมูล ขั้นวิเคราะห์ข้อมูล และขั้นลงสรุป

เมื่อนำกระบวนการทางวิทยาศาสตร์เป็นหลักสำคัญของขั้นตอนการวิจัยในชั้นเรียน และทำการสังเคราะห์กระบวนการวิจัยในชั้นเรียน ตามข้อเสนอของนักศึกษาดังกล่าวข้างต้น จะได้รับความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการทางวิทยาศาสตร์และกระบวนการวิจัยในชั้นเรียน สรุปตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการทางวิทยาศาสตร์และกระบวนการวิจัยในชั้นเรียน

กระบวนการทางวิทยาศาสตร์	กระบวนการวิจัยในชั้นเรียน
1. กำหนดปัญหา	1. สำรวจและวิเคราะห์ปัญหาการเรียนการสอน
2. ตั้งสมมุติฐาน	2. ศึกษาเอกสารและทฤษฎีการสอนที่เกี่ยวข้องเพื่อค้นหาทางเลือกในการแก้ปัญหา นำมาตั้งสมมุติฐาน
3. รวบรวมข้อมูล	3. กำหนดวิธีการแก้ปัญหาและพัฒนานวัตกรรม
	4. ออกแบบการแก้ปัญหา
	5. สร้างและพัฒนาเครื่องมือวัดผลที่เกิดจากการใช้วิธีการแก้ปัญหา
4. การวิเคราะห์ข้อมูล	6. ลงมือแก้ปัญหามาตามแบบที่กำหนดตามขั้นตอนที่ 4
5. การลงสรุป	7. การวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูล
	8. การสรุปผล
	9. การเขียนรายงานการวิจัย

4. สรุปกระบวนการวิจัยในชั้นเรียน

อย่างไรก็ตามขั้นตอนในการทำวิจัยในชั้นเรียน จากนักการศึกษาที่กล่าวมาทั้งหมดนี้อาจจะยืดหยุ่นได้ตามแนวคิดของแต่ละคนจำกัด สำหรับผู้วิจัยเห็นว่ากระบวนการวิจัยในชั้นเรียนที่มีความชัดเจนในทางปฏิบัติ จึงสรุปเป็นกระบวนการวิจัยในชั้นเรียน มีวิธีการดำเนินงาน 9 ขั้นตอน ดังนี้

- 4.1 สำรวจและวิเคราะห์ปัญหาการเรียนการสอน
- 4.2 ศึกษาเอกสารและทฤษฎีการสอนที่เกี่ยวข้อง เพื่อค้นหาทางเลือกในการแก้ปัญหา นำมาตั้งสมมุติฐาน
- 4.3 กำหนดวิธีการแก้ปัญหาและพัฒนาวัตกรรม
- 4.4 ออกแบบการแก้ปัญหา
- 4.5 สร้างและพัฒนาเครื่องมือวัดผลที่เกิดจากการใช้วิธีการแก้ปัญหา

- 4.6 ลงมือแก้ปัญหาตามแบบที่กำหนดตามขั้นตอนที่ 4
- 4.7 การวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอข้อมูล
- 4.8 การสรุปผล
- 4.9 การเขียนรายงานการวิจัย

การนำผลการวิจัยในชั้นเรียนไปใช้

การนำผลการวิจัยในชั้นเรียนไปใช้เป็นขั้นตอน ที่สำคัญยิ่ง เพราะครูสามารถใช้ข้อมูลหรือนวัตกรรมใหม่ที่ค้นพบในการปรับปรุง และพัฒนาการเรียนการสอนให้บรรลุผลตามที่ต้องการ ซึ่งการนำไปใช้ดังกล่าว จะทำให้การวิจัยในชั้นเรียนมีความสมบูรณ์และมีคุณค่ามากยิ่งขึ้น (กรมวิชาการ. 2542 : 10)

1. ความสำคัญของการนำผลการวิจัยในชั้นเรียนไปใช้

การนำผลการวิจัยในชั้นเรียนไปใช้ มีความสำคัญ ดังนี้

- 1.1 ทำให้การจัดการเรียนการสอนบรรลุผลตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรยิ่งขึ้น เพราะครูสามารถใช้นวัตกรรม วิธีการ เทคนิคการสอนหรือสิ่งประดิษฐ์ใหม่ที่มีคุณภาพ ผ่านกระบวนการตรวจสอบที่เชื่อถือได้ในการแก้ปัญหาการเรียนการสอน
- 1.2 ทำให้ครูพัฒนางานของตนเองให้มีมาตรฐานยิ่งขึ้น เพราะครูสามารถนำข้อมูลที่เป็นข้อค้นพบจากการวิจัยมาใช้ปรับปรุง เปลี่ยนแปลงการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน
- 1.3 ทำให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาและส่งเสริมจนบรรลุศักยภาพสูงสุด เนื่องจากครูสามารถส่งเสริมและพัฒนาได้ตรงตามสภาพความเป็นจริงของผู้เรียนแต่ละคน
- 1.4 ทำให้ผู้บริหารหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีข้อมูลที่ใช้ปรับปรุง พัฒนา งานบริหารและจัดการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
- 1.5 ครูใช้เป็นผลงานทางวิชาการเพื่อเสนอขอตำแหน่งที่สูงขึ้นได้
- 1.6 ทำให้มีข้อมูลในการปรับปรุงหรือดัดแปลงงานในส่วนที่เกี่ยวข้องให้เป็นไปตามเป้าหมายอย่างมีระบบ
- 1.7 ทำให้มีแนวทางในการดำเนินงานหรือกำหนดนโยบายของหน่วยงาน หรือองค์กร

2. จุดมุ่งหมายในการนำผลการวิจัยในชั้นเรียนไปใช้

การนำผลการวิจัยในชั้นเรียนไปใช้มีจุดมุ่งหมาย ดังนี้

2.1 เพื่อแก้ปัญหาการเรียนการสอน

2.2 เพื่อปรับปรุงหรือพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2.3 เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการดำเนินงานเฉพาะด้าน

3. แนวทางการนำผลการวิจัยในชั้นเรียนไปใช้

การนำผลการวิจัยในชั้นเรียนไปใช้

3.1 นำไปใช้ในการปรับปรุงและการพัฒนาการเรียนการสอน

3.1.1 ผู้บริหารนำไปใช้ในการบริหารจัดการเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอน ซึ่งได้แก่

1) ใช้ในการวางแผน กำหนดนโยบายการเรียนการสอนและพัฒนาหลักสูตร

2) ใช้ปรับปรุง ดัดแปลงงานให้เป็นไปตามเป้าหมายอย่างเป็นระบบ เช่น การดำเนินโครงการต่าง ๆ ด้านวิชาการ

3.1.2 ครูผู้สอน นำไปใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอนในห้องเรียน ซึ่งได้แก่

1) ใช้แก้ปัญหาการเรียนการสอนโดยตรง เช่น การใช้เทคนิคการสอนซ่อมเสริมแบบต่าง ๆ ที่ครูกิดค้นขึ้นมาสอนซ่อมเสริมผู้เรียนที่เรียนช้าไม่ทันเพื่อน ๆ

2) ใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงการเรียนการสอน เช่น การใช้นิทานพื้นบ้านเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความของนักเรียน

3) ใช้ในการพัฒนาหลักสูตร เช่น ครูสอนแบบหน่วยการเรียนรู้ โดยการบูรณาการสาระการเรียนรู้กลุ่มวิชาต่าง ๆ ตามหลักสูตรที่กำหนด

3.2 นำไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาการเรียนการสอน เมื่อครูได้ข้อค้นพบความรู้ใหม่ ๆ จากการวิจัยแล้ว ควรมีการเผยแพร่ให้แก่บุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

3.2.1 เผยแพร่เพื่อให้บุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปใช้ประโยชน์ในการอ้างอิง ค้นคว้า

3.2.2 เผยแพร่แก่บุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดแนวทางในการศึกษาค้นคว้าความรู้ใหม่ที่ลึกซึ้งและมีประโยชน์ต่อไป

3.3 นำไปใช้ในการพัฒนาวิชาชีพการวิจัยในชั้นเรียน นอกจากจะเป็นการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนแล้ว ยังเป็นการพัฒนาวิชาชีพของครูอีกด้วย กล่าวคือ เมื่อครูทำวิจัยในชั้นเรียน ทำให้เป็นการเสริมสร้างความรู้ทางวิชาการของตนเอง ทำให้ครามี

นวัตกรรม: สื่อและวิธีการสอนที่มีคุณภาพ ซึ่งทำให้เกิดมาตรฐานในการเรียนการสอน ตามระบบประกันคุณภาพอันสอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของคุรุสภา พ.ศ.2537 อีกประการหนึ่ง ครูยังสามารถนำผลงานที่เกิดจากการวิจัยในชั้นเรียนไปใช้เป็นผลงาน ทางวิชาการตามหลักเกณฑ์การขอเลื่อนระดับหรือปรับตำแหน่งให้สูงขึ้นของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูได้อีกด้วย โดยผลงานนั้นควรมีลักษณะที่สำคัญ ดังนี้

3.3.1 ผลงานสอดคล้องกับการปฏิบัติหน้าที่

3.3.2 ผลงานมีคุณภาพตามเกณฑ์ที่สำนักงานคณะกรรมการ

ข้าราชการครูกำหนด

3.3.3 ผลงานมีประโยชน์ต่อผู้เรียน ครูและบุคคลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

3.3.4 ผลงานมีรูปแบบการเขียนรายงานที่ถูกต้องเป็นที่ยอมรับ

3.4 การส่งเสริมการนำผลงานวิจัยไปใช้

3.4.1 ครู

1) จัดทำสรุปผลการวิจัยด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย เผยแพร่แก่บุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2) ครูควรนำวิธีการ นวัตกรรมที่ค้นพบจากการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ

3) ครูควรแลกเปลี่ยนงานวิจัยของตนกับผู้อื่น เช่น การนำเสนอผลการวิจัยในที่ประชุม การเข้าร่วมสัมมนา และการเผยแพร่เอกสาร

3.4.2 ผู้บริหาร

1) กระตุ้นให้ครูพัฒนาการเรียนการสอนโดยใช้การวิจัยเป็นพื้นฐาน

2) ส่งเสริมให้ครูค้นหาคำรู้ใหม่ ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอน เช่น การศึกษาเอกสารทางวิชาการ การสนทนากับผู้รู้ ๆ ล ฯ

3) จัดให้มีการประชุมปฏิบัติการทางวิจัยในชั้นเรียน

อย่างต่อเนื่อง

4) เชิญวิทยากรมาให้ความรู้เรื่องการวิจัยในชั้นเรียนแก่ครู

5) นำผลไปใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอน

สรุปได้ว่า การนำผลการวิจัยในชั้นเรียน ไปใช้นั้น มีความสำคัญยิ่งต่อกระบวนการ จัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนให้ประสบผลสำเร็จ และสามารถพัฒนา

ผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากการนำผลการวิจัยในชั้นเรียนที่ได้จากการศึกษานั้น เป็นการแก้ไขปัญหาการจัดการเรียนการสอนได้อย่างตรงจุด

แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากร

1. ความหมายของการพัฒนาบุคลากร

ได้มีนักการศึกษาและนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของการพัฒนาบุคลากร ดังนี้

คาสเซเตอร์ (Castetter. 1976 : 273) ให้ความหมายไว้ว่า การพัฒนาบุคลากร ในวงการศึกษาคือ หมายถึง การจัดและเตรียมการต่าง ๆ ที่ระบบสถานศึกษาได้จัดทำขึ้น เพื่อปรับปรุงการปฏิบัติงานของบุคลากร ตั้งแต่เริ่มต้นการจ้างบุคลากรไว้จนกระทั่งบุคลากร ปลดเกษียณ

วาสนา สิงห์โกวินท์ (2528 : 156) ให้ความหมายไว้ว่า การพัฒนาบุคลากร หมายถึง การพัฒนาบุคคลทางด้านวิชาการ ควรทำพร้อม ๆ กับการพัฒนาทางจิตใจ โดยการปฏิบัติ ความดีด้านจิตใจ การพัฒนาบุคคลในองค์กรนั้น ๆ จึงจะได้รับผลสูงสุด ด้วยการลงทุน น้อยที่สุด เพราะตราบโคที่จิตใจของบุคคลในองค์กรเจริญขึ้น ผลการทำงาน ในองค์กร ย่อมดีขึ้น เจริญขึ้นเป็นเงาตามตัว ตามลำดับขั้นของจิตใจที่ได้รับการพัฒนา

กิติมา ปรีดีดิลก (2532 : 178) ได้ให้ความหมายของการพัฒนาบุคลากร หมายถึง กระบวนการหรือกรรมวิธีต่างๆ ที่จะมุ่งเพิ่มพูนความรู้ ความชำนาญ ประสบการณ์ ให้กับบุคคลในองค์กร ตลอดจนพัฒนาทัศนคติของผู้ปฏิบัติงานให้เป็นไปในทางที่ดี มีความรับผิดชอบต่องาน อันจะทำให้งานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

เมธี ปิยะคุณ (2535 : 11) ให้ความหมายไว้ว่า การพัฒนาบุคคลเป็นกิจกรรม ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้เฉพาะอย่างของบุคคล เพื่อปรับปรุงและเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจ ทักษะหรือความชำนาญการ และทัศนคติอันเหมาะสม จนสามารถก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ในพฤติกรรม และทัศนคติ เพื่อการปฏิบัติงานในหน้าที่ เพื่อยกมาตรฐานการปฏิบัติงานให้อยู่ ในระดับสูงขึ้น และทำให้บุคคลมีความเจริญก้าวหน้าในงาน

ฐิระ ประवालพฤษ์ (2538 : 2) ให้ความหมายของการพัฒนาบุคคลว่า การพัฒนาบุคคล คือ การดำเนินการเพื่อช่วยให้บุคลากรได้เพิ่มพูนความรู้ ทักษะ และ ทัศนคติในการปฏิบัติงานที่รับผิดชอบ

จรรยา รัตนวิบูลย์ (2540 : 71) ให้ความหมายไว้ว่า หมายถึง การทำให้เจริญในทุกองค์การ ไม่ว่าจะภาครัฐ หรือเอกชน จึงมีการพัฒนาคนในองค์กรนั้น ๆ อยู่เสมอ ซึ่งการพัฒนานั้น มีอยู่มากมายหลายวิธี แต่โดยลักษณะของการพัฒนาคนในองค์กรนั้นมีลักษณะจัดคนเป็นทรัพยากรชนิดหนึ่ง เรียกว่า ทรัพยากรมนุษย์ เช่นเดียวกับเงิน และวัสดุต่าง ๆ จึงต้องมีการพัฒนาเพื่อให้สามารถใช้ได้อย่างคุ้มค่า

พิสิทธิ์ สารวิจิตร (2540 : 83) ได้ให้ความหมายว่า การพัฒนาตนเอง หมายถึง การพัฒนาปลูกสร้างคุณสมบัติ คุณธรรม นิสัย เจตคติ ความสามารถ ความชำนาญ ความคิด ความรู้ ความเข้าใจให้เกิดขึ้นในตนเอง เพื่อช่วยให้ตนเองเป็นบุคคลที่มีความสุข ความเจริญ ความสมบูรณ์ และเป็นประโยชน์แก่ตนเอง สังคม ประเทศชาติและหน่วยงานอย่างสอดคล้องเหมาะสมกับความถนัด ความสนใจ ศักยภาพ และความสามารถของตนเอง โดยสรุปคือ ให้บรรลุการมีชีวิตที่สมบูรณ์

สมเกียรติ สุพรรณชนะบุรี (2540 : 3) ได้ให้ความหมายว่า การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (Human Resource Development : HRD) หมายถึง การจัดประสบการณ์เรียนรู้ขององค์กร หรือ นายจ้างให้แก่พนักงาน โดยมีเป้าหมายเพื่อเพิ่มความสามารถในการปฏิบัติงานเพิ่มสูงขึ้น ซึ่งจะให้ออกาสแต่ละคนได้เจริญเติบโตได้ตามศักยภาพ

จ่านง อติวัฒนาสิทธิ์ (2541 : 21) ได้ให้ความหมายว่า การพัฒนา (development) หมายถึง กระบวนการเปลี่ยนแปลงที่มุ่งดำเนินการไป เพื่อบรรลุถึงจุดหมายที่วางไว้ การพัฒนาสามารถดำเนินการได้ในด้านต่าง ๆ และจะต้องดำเนินไปตามแผน หรือขั้นตอนที่วางไว้ พร้อมกับมีการประเมินผลการดำเนินการนั้น ๆ ว่า เป็นไปตามจุดมุ่งหมาย หรือวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่

วิศิษฐ์ ดันธวัฒน์ (2541 : 34) ให้ความหมายไว้ว่า การพัฒนาบุคลากร หมายถึง กระบวนการหรือวิธีการต่าง ๆ ที่จะทำให้บุคลากรในองค์กรมีความรู้ ความสามารถ ความชำนาญ ทักษะ ทศนคติ ค่านิยม ซึ่งจะเป็ผลทำให้งานนั้นมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

สรุปความหมายของการพัฒนาบุคลากรได้ว่า การพัฒนาบุคลากร หมายถึง วิธีการต่าง ๆ ที่มุ่งให้บุคลากรในองค์กรมีความรู้ ความสามารถ ทักษะ และเจตคติที่ดีในการปฏิบัติงานเพื่อยกมาตรฐานการปฏิบัติงานให้สูงขึ้น และตนเองมีความก้าวหน้าในงาน อันจะเป็นผลให้การปฏิบัติงานนั้นมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ หรือจุดมุ่งหมายที่วางไว้

2. ความสำคัญของการพัฒนาบุคลากร

การพัฒนาบุคลากรนับเป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญที่สุดในกระบวนการบริหารงานบุคคล เพราะเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวกับการยอมรับไว้ การปรับปรุงคุณภาพและปริมาณสมาชิกในองค์กรหรือหน่วยงาน ซึ่งมีความจำเป็นจะต้องแก้ปัญหา และทำให้เป้าประสงค์ขององค์กรบรรลุผล (เมธี ปิลาธนานนท์, 2529 : 106) และได้มีผู้ที่กล่าวถึงความสำคัญของการพัฒนาบุคลากรไว้ ดังนี้

สมาน รังสิโยกฤษณ์ (2530 : 83) สรุปความสำคัญของการพัฒนาบุคลากรว่าเป็นสิ่งจำเป็นต่อประสิทธิภาพของงานเป็นอย่างมาก กล่าวคือ เมื่อได้มีการบรรจุแต่งตั้งบุคคลเข้าทำงาน ก็มีได้หมายความว่า จะสามารถทำงานได้ทันทีเสมอไป จำเป็นต้องมีการอบรม แนะนำเบื้องต้นแก่ผู้เข้าทำงานใหม่ (orientation) ในบางกรณีอาจต้องมีการอบรมถึงวิธีการทำงาน (inservice training) ไปด้วย

กิติมา ปรีดีดิลก (2532 : 118) กล่าวว่า วงการต่าง ๆ ตระหนักถึงความจำเป็นในการพัฒนาบุคลากรอย่างมาก แม้ในวงราชการก็มีการดำเนินการเกี่ยวกับการพัฒนาอย่างแพร่หลาย เห็นได้จากมีหน่วยงานที่รับผิดชอบงานพัฒนาบุคลากรมากมาย การพัฒนาบุคลากรไม่เพียงแต่จะทำให้คนมีความรู้ ความสามารถ และมีทักษะในการทำงานดีขึ้นเท่านั้น ยังส่งผลให้ได้ผลงานสูงและเป็นประโยชน์ต่อบุคลากรในด้านการเลื่อนตำแหน่งงานอีกด้วย

พะยอม วงศ์สารศรี (2534 : 194) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการพัฒนาบุคลากรว่า เพื่อพัฒนาบุคลากรในองค์กรให้มีความรู้เพียงพอ เพื่อที่จะปฏิบัติงาน มีทัศนคติที่ดีต่องานถ้าคนเรามีความพึงพอใจงาน ย่อมส่งผลต่อประสิทธิภาพการทำงาน และมีความสามารถทำงานอย่างชำนาญ หรือกล่าวได้ว่ามีทักษะในงานนั้น ๆ เป็นอย่างดี

จรูญ ถาวรจักร์ (2536 : 121) กล่าวว่า การพัฒนาบุคลากรนั้นมีความสำคัญ ดังนี้

1. ช่วยทำให้ระบบและวิธีการปฏิบัติงานมีสมรรถภาพดียิ่งขึ้น
2. เป็นวิธีการอย่างหนึ่งที่จะช่วยให้เกิดการประหยัด ทั้งนี้เพราะบุคลากรได้รับการพัฒนาเป็นอย่างดีแล้ว สามารถปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง ความผิดพลาดอาจจะมีบ้างแต่น้อยมาก
3. ช่วยลดระยะเวลาการเรียนรู้งานให้น้อยลง โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่เพิ่งเข้ามาทำงานใหม่หรือเข้ารับตำแหน่งใหม่ อีกทั้งยังเป็นการช่วยลดความเสียหายต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นจากการทำงานแบบลองผิดลองถูกอีกด้วย

4. เป็นการช่วยแบ่งเบาภาระหน้าที่ของผู้บังคับบัญชา หรือหัวหน้าหน่วยงานระดับต่าง ๆ ในการตอบคำถาม หรือให้คำแนะนำแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาของตน ทำให้มีเวลาปฏิบัติงานอื่น ๆ ของตนได้อย่างเต็มที่

5. เป็นวิธีการอย่างหนึ่งที่จะช่วยกระตุ้นบุคลากรต่าง ๆ ให้ปฏิบัติงานของตน เพื่อความเจริญก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงานต่อไป

6. ช่วยให้บุคคลนั้นได้รับความรู้ ความคิดใหม่ ๆ ทำให้เป็นคนทันสมัยทันต่อความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยี สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับตำแหน่งหน้าที่ของตนได้

สมควร ทรัพย์บำรุง (2539 : 19) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการพัฒนาบุคลากรว่า การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เพื่อจัดความไม่มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน เพื่อเป็นการยกระดับความรู้ ทักษะ และทัศนคติของพนักงาน หรือเจ้าหน้าที่ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น เพื่อนำไปสู่ประสิทธิผลขององค์กร

สรุปได้ว่า การพัฒนาบุคลากรเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะสามารถทำให้บุคคลได้รับความรู้ ความชำนาญเพิ่มขึ้น สามารถติดตามวิทยาการซึ่งเปลี่ยนแปลงไปตลอดเวลาได้ทันทั่วถึง ซึ่งนอกจากจะช่วยให้ตนเองก้าวหน้าในหน้าที่การงานแล้ว ยังทำให้หน่วยงานได้รับผลผลิตเพิ่มขึ้นและลดความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นได้อย่างมาก ซึ่งเป็นเป้าหมายสูงสุดของทุกหน่วยงาน และเป็นการเพิ่มขวัญ กำลังใจในการทำงานอีกด้วย

3. ความมุ่งหมายในการพัฒนาบุคลากร

มีผู้กล่าวถึงความมุ่งหมายของการพัฒนาบุคลากรไว้ ดังนี้

กิติมา ปรีดีดิลก (2532 : 118) กล่าวว่า การพัฒนาบุคลากรมีจุดมุ่งหมายที่จะเพิ่มพูนและปรับปรุงคุณภาพของผู้ปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพอย่างเต็มที่ เพื่อผลงานของสถาบัน และเพื่อสนองความต้องการที่จะก้าวหน้าของผู้ปฏิบัติงาน จึงเป็นหน้าที่โดยตรงของผู้บริหาร ที่จะต้องพยายามหาทางให้ผู้ปฏิบัติงานได้เจริญก้าวหน้าเท่าที่ความสามารถจะอำนวย

สวัสดี สายประสิทธิ์ และคนอื่น ๆ (2537 : 210) กล่าวถึงความต้องการที่จัดให้มีการพัฒนาบุคคลไว้ 4 ประการ ดังนี้

1. ความต้องการที่จะต้องเพิ่มความสามารถและฝีมือในการทำงานซึ่งปฏิบัติอยู่หรือสำหรับความก้าวหน้าในอนาคต

2. ความต้องการที่จะเพิ่มความรู้ ความสามารถในการในลักษณะทั่ว ๆ ไป แต่เกี่ยวกับงานในสาขาที่ปฏิบัติอยู่
3. ความต้องการที่จะต้องเพิ่มพูนความรู้ให้มากขึ้น ในลักษณะทั่ว ๆ ไป ที่ไม่เจาะจงว่าจะเกี่ยวข้องกับงานที่ปฏิบัติอยู่หรือไม่
4. ความต้องการที่จะต้องพัฒนาเจตคติ บุคลิกภาพและท่าทีในการทำงาน

สนอง เครื่องหมาย (2538 : 107) กล่าวถึงความมุ่งหมายของการพัฒนาบุคลากรไว้ 2 ประการ คือ เพื่อให้บุคคลได้มีความสามารถเหมาะสมกับงานที่ปฏิบัติ ได้แก่ การพัฒนาบุคคลที่เข้าทำงานใหม่หรือก่อนทำงาน หรือการพัฒนาบุคคลก่อนที่จะเลื่อนตำแหน่งหรือแต่งตั้ง เป็นต้น และเพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงานให้สูงขึ้น เพื่อจะได้ปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ

จึงสรุปได้ว่า การพัฒนาบุคลากรมีความมุ่งหมายเพื่อเพิ่มพูนความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน เพื่อเป็นการเพิ่มคุณภาพและประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคคล อันจะนำไปสู่การพัฒนางานในหน้าที่และส่งผลต่อความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงานของบุคคลนั้น ๆ

4. หลักการพัฒนาบุคลากร

4.1 หลักการพัฒนาคูซึ่งอาจสรุปได้ ดังนี้ (เมธี ปีฉันทนานนท์, 2529 : 107-108)

4.1.1 ประสิทธิภาพของระบบงานขึ้นอยู่กับทักษะของสมาชิก ของคณะบุคคลในองค์การ ประสิทธิภาพของปัจเจกบุคคลจะเพิ่มขึ้น ถ้าระบบงานให้โอกาสหรือจัดการพัฒนาความสามารถของบุคลากร

4.1.2 การพัฒนาเป็นกิจกรรมที่เริ่มต้นตั้งแต่การรับสมัครเข้าทำงานไปจนกระทั่งปลดเกษียณ การพัฒนาเป็นความต้องการที่บุคลากรทุกคนต้องให้มีอยู่ตลอดไป

4.1.3 ระบบงานจะต้องให้โอกาสแก่บุคลากรได้พัฒนาประสบการณ์อย่างกว้างขวาง และในหลาย ๆ โปรแกรม เพื่อสมาชิกทุกคนในระบบงาน

4.1.4 โปรแกรมต่าง ๆ ในการพัฒนาบุคคลจัดทำขึ้นเพื่อให้โอกาสแก่ปัจเจกบุคคลได้พัฒนาตนเอง

4.1.5 ความมุ่งมั่นประสงค์เบื้องต้นของโปรแกรมพัฒนา ก็เพื่อให้ระบบโรงเรียนสามารถบรรลุเป้าประสงค์ โดยมุ่งที่การเรียนรู้ของบุคลากรในอันที่จะปรับปรุงประสิทธิภาพของตนเองเพื่องานที่ได้รับมอบหมาย

4.1.6 การพัฒนาเกี่ยวข้องกับเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของปัจเจกบุคคล ซึ่งจะทำให้บุคคลมีความสามารถ และตั้งใจที่จะเสียสละตนให้กับเป้าประสงค์ของระบบโรงเรียน อันจะเป็นการจูงใจบุคคลให้ทราบว่า การพัฒนาเป็นทางที่ก่อให้เกิดความพอใจที่ต้องการ

4.1.7 โปรแกรมการพัฒนามุ่งที่จะให้ได้รับความต้องการในการพัฒนาของระบบทั้งหมด ไม่ว่าจะเป็นหน่วย กลุ่ม หรือปัจเจกบุคคล ดังนั้นการวางแผนการพัฒนาจะต้องเกี่ยวข้องกับการทบทวนบทบาทขององค์กร บทบาทของแต่ละหน่วยงาน และบทบาทของแต่ละบุคคลในแต่ละหน่วยงาน รวมทั้งวิธีการที่จะให้หน่วยงานแต่ละหน่วยงานก้าวหน้ากว่าที่เป็นอยู่ไปจนถึงบทบาทในอนาคตด้วย

4.1.8 ระบบโรงเรียนมีความต้องการที่จะต้องมีกระจายอำนาจมากขึ้น โดยมุ่งที่จะสร้างให้ปัจเจกบุคคลมีประสิทธิผลในงานที่จะได้รับมอบหมายให้ทำ และอุทิศตนให้กับเป้าประสงค์ของหน่วยงาน

4.1.9 ระบบโรงเรียนมีความต้องการที่จะต้องมีการวางแผนกำลังคน เพื่อพัฒนาบุคคลที่มีอยู่ และบุคคลที่สรรหาใหม่

4.2 หลักการในการพัฒนาบุคลากร ซึ่งอาจสรุปได้ ดังนี้ (พนัส หันนาภินทร์. 2530 : 132-133)

4.2.1 ประสิทธิภาพของโรงเรียนขึ้นอยู่กับความรู้ ความสามารถของผู้ปฏิบัติงาน

4.2.2 การพัฒนาคน เป็นกิจกรรมตั้งแต่เกิดจนตาย

4.2.3 ระบบโรงเรียนมีหน้าที่จะต้องเสริมประสบการณ์ต่าง ๆ ทั้งเพื่อเตรียมคน ไปรับหน้าที่ใหม่ และปรับปรุงงานที่ทำอยู่เดิมให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น

4.2.4 เพื่อปรับปรุงคุณภาพของระบบโรงเรียนให้สูงขึ้น

4.2.5 ระบบโรงเรียนควรถือว่า การพัฒนาบุคคลนั้นเป็นการลงทุนรูปหนึ่งที่จะให้ผลในระยะยาว

สรุปได้ว่า หลักการพัฒนาบุคลากร จะต้องคำนึงถึงความต้องการขององค์กร และคำนึงถึงความต้องการของครู แผนพัฒนาบุคลากรทั้งระยะสั้น ระยะยาว เพราะการพัฒนาเป็นการจูงใจในการปรับปรุงประสิทธิภาพในการทำงาน เป็นโอกาสพัฒนาความสามารถ

ของบุคลากร เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของปัจเจกบุคคลในการเสถียรตนให้กับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ขององค์การ

5. วิธีการพัฒนาบุคลากร

5.1 วิธีการพัฒนาบุคลากร

วิธีการพัฒนาบุคลากรเป็นวิธีการที่ใช้ในการเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ ความชำนาญ ทักษะในการปฏิบัติงาน ตลอดจนวิสัยทัศน์และเจตคติที่มีต่อการทำงานของบุคลากรให้ดีขึ้น อันจะเป็นผลให้การปฏิบัติงานในหน้าที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น พอสรุปได้ดังนี้ สมพงษ์ เกษมสิน (2526 : 180)

- 5.1.1 ใช้วิธีการศึกษางานไปพร้อม ๆ กับการปฏิบัติงาน
- 5.1.2 การปฐมนิเทศ
- 5.1.3 การให้ทำงานในฐานะผู้ช่วยสอนหรือลูกมือชั่วคราว
- 5.1.4 ให้ฝึกงานต่อจากการศึกษาภาคทฤษฎี
- 5.1.5 ฝึกอบรมระยะสั้น
- 5.1.6 ส่งไปเรียนในมหาวิทยาลัยหรือวิทยาลัย
- 5.1.7 ส่งไปศึกษาเพิ่มเติมเต็มเวลา

5.2 วิธีการพัฒนาบุคลากรครู

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2534 : 70)

ได้กำหนดวิธีการในการพัฒนาบุคลากรไว้ 4 วิธี คือ

- 5.2.1 การฝึกอบรม
- 5.2.2 การพัฒนาโดยกระบวนการปฏิบัติงาน
- 5.2.3 การพัฒนาโดยกระบวนการบริหาร
- 5.2.4 การพัฒนาโดยส่งไปศึกษาต่อ

5.3 กิจกรรมพัฒนาบุคลากร

การพัฒนาตัวเองของแต่ละบุคคลไว้ว่า บุคลากรแต่ละคนควรมีแผนการปรับปรุงตัวเอง ให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาของสถาบัน ทั้งนี้ตัวบุคคลก็ต้องเข้าใจถึงบทบาทและหน้าที่ของตัวเองอย่างแจ่มแจ้งแล้ว จึงจะสามารถทราบได้ว่าตัวเองควรจะปรับและพัฒนาตัวเองอย่างไร จึงจะปฏิบัติตามบทบาทที่ได้รับมอบหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ กิจกรรมพัฒนาบุคลากรจัดได้เป็น 2 ประเภท คือ (พนัส หันนาคินทร์. 2530 : 135)

- 5.3.1 กิจกรรมที่บุคลากรอาจทำตามลำพัง ได้แก่

1) การอ่าน หรือการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง
 2) การค้นคว้า หรือการศึกษาทางด้านวิชาชีพ หรือวิชาการ เช่น การเขียนตำรา หรือคำสอนขึ้นมาให้นักเรียนใช้

3) การหมั่นเวียนตำแหน่ง

4) การทดลองและวิจัย

5) การไปสังเกตการสอน หรือการทำงานในโรงเรียนอื่น

6) การเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน

7) การมีส่วนร่วมในการบริหารของโรงเรียน

8) การลาหยุด เพื่อการศึกษาต่อทั้งในและนอกประเทศ

9) การติดตามความเจริญของตัวเอง เพื่อปรับปรุงตัวเองอยู่เสมอ

5.3.2 กิจกรรมส่งเสริมครูประจำการที่จัดเป็นหมู่คณะ ได้แก่

1) การบรรยาย หรืออภิปรายโดยวิทยากร เช่น การบรรยาย เป็นชุด หรือการอภิปรายเป็นคณะ

2) การให้ผู้เข้าฝึกอบรมมีบทบาทร่วมกันในการพิจารณาปัญหา และ หาทางแก้ปัญหา กิจกรรมประเภทนี้ ได้แก่

2.1) การสัมมนา

2.2) การประชุมปรึกษาหารือ

2.3) การอภิปราย

2.4) การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ

2.5) การจัดครูในรูปแบบการต่าง ๆ

2.6) การสาธิต

2.7) การนิเทศ

2.8) การสั่งสอน หรือเสนอแนะ

2.9) การแสดงบทบาทสมมติ

2.10) การศึกษาเฉพาะกรณี

5.4 การพัฒนาข้าราชการครู ควรพัฒนาใน 3 ด้าน คือ (สำนักพัฒนา ข้าราชการครู สำนักงาน ก.ค. 2540-2541 : 16)

5.4.1 ด้านวิชาการ เป็นการพัฒนาเกี่ยวกับเนื้อหาวิชา วิชาชีพครู

5.4.2 ด้านเทคนิคต่าง ๆ ในการปฏิบัติงาน เป็นการพัฒนาเกี่ยวกับการสอน การบริหาร การนิเทศ ฯลฯ

5.4.3 ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เป็นการพัฒนาเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม วิสัยทัศน์ ภาวะผู้นำ การตัดสินใจ ฯลฯ

จากการศึกษาวิธีการในการพัฒนาบุคลากร เพื่อให้ครุมีความรู้ ความสามารถ ที่กล่าวมานั้น จะเห็นว่า การพัฒนาบุคลากรกระทำได้หลายวิธี และเลือกใช้ให้เหมาะสมกับ ความต้องการพัฒนาวิชาการ และลักษณะงานสอนของแต่ละหน่วยงานที่รับผิดชอบจะเลือกใช้ และตรงกับความต้องการของบุคลากรเป็นสำคัญ โดยจากวิธีการพัฒนาบุคลากรหลาย ๆ วิธี พอจะสรุปวิธีการพัฒนาได้ 4 วิธี คือ การพัฒนาโดยการฝึกอบรม การพัฒนาโดยการศึกษาต่อ การพัฒนาโดยการไปศึกษาดูงาน และการพัฒนาโดยการพัฒนาดตนเอง

การส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอน

1. ครูผู้สอนตามมาตรฐานช่วงชั้นของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2545 : 5) ได้ประกาศใช้หลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 โดยมีคำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ ลงวันที่ 2 พฤศจิกายน 2545 บังคับใช้หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 แทนหลักสูตรระดับ ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย หรือเทียบเท่าทุกฉบับ ที่ กระทรวงศึกษาธิการให้ใช้ก่อนหน้านี้ เงื่อนไขและเวลาการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ให้เป็น ดังนี้

ปีการศึกษา 2546 ให้ใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 4

ปีการศึกษา 2547 ให้ใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และ 5 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 2 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 และ 5

ปีการศึกษา 2548 ให้ใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ทุกชั้นเรียน

ทั้งนี้ ให้เริ่มใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ใน โรงเรียนนาร่องและโรงเรียนเครือข่าย ที่กระทรวงศึกษาธิการประกาศรายชื่อ ในชั้นเรียนที่ เป็นไปตามลำดับข้างต้น ตั้งแต่ปีการศึกษา 2545 เป็นต้นไป

ให้ปลัดกระทรวงศึกษาธิการมีอำนาจในการยกเลิก เพิ่มเติม เปลี่ยนแปลง มาตรฐานการเรียนรู้ ช่วงชั้นในหลักสูตรดังกล่าว ให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย และวิธีการ จัดการศึกษาอื่นๆ ได้

เพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปตามหลักการ จุดหมายและมาตรฐานการเรียนรู้ ที่กำหนดไว้ให้สถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้องมีแนวปฏิบัติในการจัดหลักสูตรสถานศึกษา จึงได้กำหนดโครงสร้างของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

ระดับช่วงชั้น

กำหนดหลักสูตรเป็น 4 ช่วงชั้น ตามระดับพัฒนาของผู้เรียน ดังนี้

ช่วงชั้นที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1- 3

ช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6

ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3

ช่วงชั้นที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 - 6

ดังนั้น ในการจัดการศึกษาตามหลักสูตรและการสอนประจำชั้นของครูผู้สอน ในปีการศึกษา 2546 จึงได้ถูกแบ่งเป็นช่วงชั้น ตามโครงสร้างของหลักสูตรสถานศึกษา เป็น 4 ช่วงชั้น ตามระดับพัฒนาของผู้เรียนเช่นกัน

2. แนวคิดในการส่งเสริมและพัฒนาครูผู้สอนตามแนวของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

การจัดครูเข้าสอนและประจำชั้นในแต่ละช่วงชั้นตาม โครงสร้างหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. 2545 : 27) ซึ่งได้กำหนดสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตร ซึ่งประกอบด้วยองค์ความรู้ ทักษะหรือ กระบวนการเรียนรู้ และคุณลักษณะหรือค่านิยม คุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียน เป็น 8 กลุ่ม ครูผู้สอนเองจะต้องได้รับการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพครู เพราะถือเป็นหน้าที่ของ สถานศึกษาจะต้องพัฒนาให้เป็นครูมืออาชีพ โดยศึกษาวิเคราะห์ระบบต่างๆ ของสถานศึกษาว่า มีจุดอ่อนจุดแข็งอย่างไร รวมทั้งระบบการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผล วิเคราะห์ ครูผู้สอนในด้านความสามารถ ความถนัด ความสนใจ ตลอดจนเจตคติที่มีต่อการเรียน การสอน เพื่อให้ได้ข้อมูลสำหรับพิจารณาสนับสนุนให้มีการพัฒนาศักยภาพของครูอย่างต่อเนื่อง การกำหนดให้ครูจัดการเรียนการสอนเป็นกลุ่ม การมีครูพี่เลี้ยง ครูทำหน้าที่พัฒนาหลักสูตร ครูแนะแนว ทั้งหมดเป็นกระบวนการที่สถานศึกษาต้องพัฒนาสร้างสรรค์ให้เป็นระบบ โดยมี ปัจจัยเกื้อหนุนที่มีประสิทธิภาพ พร้อมด้วยนวัตกรรมที่หลากหลาย ผู้เรียนมีระบบการ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยมีผู้เรียนเป็นผู้ช่วยครู เพื่อให้กระบวนการเรียนรู้ดำเนินไปอย่างมี ประสิทธิภาพ

การพัฒนาศักยภาพครู ให้มีความรู้เป็นผู้นำทางวิชาการ ปฏิบัติหน้าที่โดยใช้กระบวนการวิจัยเพื่อการเรียนรู้ อาศัยความร่วมมือของครูแกนนำ ครูต้นแบบ และสถาบันการศึกษาชั้นสูง เช่น คณะครุศาสตร์ของสถาบันราชภัฏและมหาวิทยาลัย รวมทั้งชมรมวิชาชีพ ซึ่งจะช่วยพัฒนาครูให้มีศักยภาพในการพัฒนาหลักสูตร และการจัดการเรียนรู้ ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเกณฑ์กำหนดคุณภาพของผู้เรียน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้เนื่องจากหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นหลักสูตรที่ต้องอาศัยการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษา ครู พ่อแม่ ผู้ปกครอง ชุมชนและภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นหลักสำคัญ

3. แนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอน

3.1 แนวคิดเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัยของครู มีดังต่อไปนี้

กองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ (2533 : 10) ได้สรุปและเรียบเรียงแนวคิดเพื่อการส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัยของครู จากนักวิจัย นักวิชาการ นักการศึกษา รวมทั้งคณะครู อาจารย์ผู้สอนทั้งในระดับมัธยมศึกษาและอุดมศึกษา ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคที่เข้าร่วมวางแผนเพื่อกำหนดทิศทางของการพัฒนาคุณภาพงานวิจัยทางการศึกษา ให้สอดคล้องกับสภาพของท้องถิ่นทั้งในปัจจุบันและอนาคต ซึ่งมีการจัดให้มี การประชุมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการวิจัยทางการศึกษาโดย กองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ เมื่อวันที่ 11 - 13 กันยายน 2533 ที่จังหวัดลพบุรี สรุปประเด็นสำคัญที่เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาและส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน ดังนี้

3.1.1 ควรให้มีคณะกรรมการที่ปรึกษาเกี่ยวกับการวิจัยแก่ครู โดยการจัดตั้งเป็นคณะกรรมการที่ปรึกษาการวิจัยในระดับจังหวัด ในแต่ละจังหวัดก็ให้มีหน่วยงานกลางที่ทำหน้าที่ประสานที่ชัดเจนทั้งในด้านภาระหน้าที่และความรับผิดชอบร่วมกันเพื่อพัฒนา

3.1.2 จะต้องจัดตั้งศูนย์สารสนเทศในระดับจังหวัด และกลุ่มโรงเรียน เพื่อบริการข่าวสารและอำนวยความสะดวกในการใช้เป็นแหล่งข้อมูลที่สำคัญสำหรับการศึกษาค้นคว้าที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของแต่ละท้องถิ่นอย่างแท้จริง

3.1.3 ควรเน้นให้ทุก ๆ หน่วยงานทางการศึกษา ตั้งแต่ระดับผู้บริหารจนถึงระดับผู้ปฏิบัติได้ตระหนักถึงความสำคัญของการวิจัยกับการพัฒนาการเรียนการสอน โดยเฉพาะในระดับสถาบันการศึกษา จะต้องมีการนำทางวิจัยทุก ๆ สถาบันทางการศึกษา

3.1.4 รัฐต้องให้ความสำคัญของการจัดสรรงบประมาณเพื่อการวิจัยทางการศึกษาของชาติ และควรให้ภาคเอกชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการให้ทุนสนับสนุนการ

วิจัยทางการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาร่วมกันอย่างต่อเนื่องและมีการติดตามดูแล และประเมินผลอย่างใกล้ชิด

3.1.5 ควรให้การอบรม ประชุมสัมมนา ให้ความรู้ความเข้าใจและ แนวทางการปฏิบัติงานวิจัยให้กับครู อาจารย์ผู้สอนอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งชี้แนะแนวทางการ พัฒนาการเรียนการสอนด้วยกระบวนการของการวิจัยให้มีทิศทางถูกต้อง และสอดคล้องกับ ความต้องการของแต่ละท้องถิ่น

3.1.6 จะต้องสร้างความร่วมมือซึ่งกันและกันในระหว่างหน่วยงานต่อ หน่วยงานทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ในการแลกเปลี่ยนข่าวสารหรือข้อมูลทางการวิจัย ทางการศึกษา อาจมีหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงที่เป็นสื่อกลางในการเผยแพร่ระหว่าง ผู้ทำการวิจัยกับผู้นำผลการวิจัยไปใช้อย่างต่อเนื่องและทั่วถึง

3.1.7 จะต้องช่วยกันสร้างขวัญกำลังใจสำหรับนักวิจัยท้องถิ่น ให้มี ความมุ่งมั่นในงานวิจัยเพื่อพัฒนาอย่างแท้จริง โดยเฉพาะการเรียนการสอนตามหน้าที่ที่ รับผิดชอบในโรงเรียน

3.1.8 ควรให้ความสำคัญต่อครูผู้ทำวิจัยในสถาบันการศึกษาที่ได้ผลิต ผลงานวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนตามภาระหน้าที่ความรับผิดชอบ เช่น การเผยแพร่ เกียรติคุณ ของนักวิจัย การคัดเลือกผลงานวิจัยดีเด่นทั้งในระดับจังหวัด เขตการศึกษาและ ระดับประเทศ

3.1.9 ควรให้มีการปลูกฝังจริยธรรมและจรรยาบรรณของนักวิจัยใน ท้องถิ่นเพื่อสร้างความรักและศรัทธาต่อการพัฒนาการวิจัย

3.1.10 ควรจัดให้มีชมรมนักวิจัยในแต่ละจังหวัด เพื่อทำหน้าที่ ประสานกิจกรรม การวิจัยและการพัฒนาการเรียนการสอนในท้องถิ่น

3.1.11 กำหนดบทบาทและหน้าที่ของเครือข่ายของการวิจัยให้ชัดเจน โดยพิจารณาถึงอุปสรรคและความต้องการทั้งในระดับผู้ปฏิบัติและระดับผู้บริหารในแต่ละ หน่วยงานทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค

3.1.12 จะต้องจัดตั้งองค์กรและบุคลากรการประสานงานวิจัยในระดับ เขตการศึกษา และในระดับจังหวัดและเป็นหน่วยงานอิสระทางการวิจัย ทั้งนี้ไม่เพียงแต่ หน่วยงาน สังกัดกระทรวงศึกษาธิการเท่านั้น แต่รวมถึงหน่วยงานทางการศึกษาอื่น ๆ เช่น มหาวิทยาลัย สถาบันการศึกษาเอกชน เป็นต้น ให้ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการวิจัยและ ประชาสัมพันธ์ให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการศึกษาของชาติได้ตระหนักถึง ความสำคัญของการพัฒนาการศึกษาด้วยระบบเทคนิควิธีการของกระบวนการวิจัย

3.2 คุณสมบัติของครูผู้ทำวิจัย

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2535 : 10)

ได้กล่าวถึงคุณสมบัติของครูผู้ทำวิจัยไว้ว่า ครูผู้ทำวิจัยจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ กล่าวคือ

- 3.2.1 มีความสามารถและรู้จักหาความรู้มาสรุป
- 3.2.2 มีความรู้และสามารถปรับปรุงวิธีการหาความรู้ด้วยวิธีการต่าง ๆ
- 3.2.3 มีความชำนาญ มีทักษะให้ปรับปรุงเครื่องมือวัดผลต่าง ๆ
- 3.2.4 มีความชำนาญ มีทักษะการวิเคราะห์ข้อมูล และใช้วิธีการทาง

สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล การนำเสนอข้อมูลและแปลข้อมูล

- 3.2.5 นำผลการค้นคว้าไปใช้ในการสืบอ้างว่าจะใช้เมื่อใด ใช้อย่างไร

- 3.2.6 มีความสามารถในการสรุป วิเคราะห์ ทำนาย

- 3.2.7 มีความสามารถในการเลือกหาวิธีการเผยแพร่ผลงานวิจัยหรือ

เขียนรายงาน ผลการวิจัย

3.3 บทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมการทำวิจัย

บัญชา อิงสกุล (2539 ข : 61) กล่าวว่า ผู้บริหารเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญต่อการส่งเสริมสนับสนุนครูผู้สอนในโรงเรียนให้มีกำลังใจ และสามารถทำงานวิจัยอย่างมีประสิทธิภาพ จึงได้เสนอบทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริม และสนับสนุนการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูภายในโรงเรียน 5 ประการ ดังนี้

3.3.1 การส่งเสริมให้เกิดความสำเร็จของงานวิจัยในโรงเรียนที่เป็น การกระตุ้นและสนับสนุนให้ครูทำวิจัยใน โรงเรียนจนบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ซึ่งผู้บริหารหรือ หน่วยงานการศึกษาที่เกี่ยวข้องส่วนใหญ่ไม่ค่อยสนใจในการจัดกระบวนการ บริหารให้เอื้อต่อการดำเนินงานวิจัยในโรงเรียนที่สอดคล้องกับความต้องการ ความสนใจของ ครูผู้ทำวิจัยในโรงเรียน เพื่อให้เกิดคุณประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานวิจัยในโรงเรียนของครู ได้แก่

- 1) จัดให้มีนโยบายหรือข้อกำหนดเพื่อสนับสนุนการทำวิจัยที่

ชัดเจน

2) ประชุมชี้แจงคณะครูเพื่อให้ทราบนโยบาย วัตถุประสงค์และ บทบาทที่ครูต้องการทำวิจัย เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน

- 3) สนับสนุนให้มีการจัดสรรงบประมาณเพื่อการวิจัย

4) หาอุปกรณ์ หรือสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เพื่อส่งเสริม การทำวิจัย เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์ เครื่องคิดคำนวณ กระดาษอัดสำเนา เป็นต้น

5) จัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการทำวิจัย เช่น จัดให้มีห้องหรือ มุมใด มุมหนึ่ง สำหรับศึกษาค้นคว้างานวิจัย

6) ให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนในการจัดหาเอกสารตำรา และงานวิจัยที่เป็นประโยชน์ต่อครูผู้ทำวิจัย

7) จัดให้มีการรวบรวมข้อมูลสารสนเทศการวิจัย ด้านการ พัฒนาการเรียนการสอนเพื่อทำวิจัย

8) ติดตามดูแลการทำวิจัยของครูให้เป็นไปตามเป้าหมายของ แผนปฏิบัติการวิจัย

9) ติดตามเพื่อให้รับรู้ปัญหาข้อบกพร่อง จุดเด่น จุดด้อยของครู จนได้จุดที่ควรปรับปรุงครูให้ทำวิจัย

3.3.2 การให้ความยอมรับนับถือครูผู้ทำวิจัยในโรงเรียนที่เป็นการให้ เกียรติและยกย่องครูที่มีความสามารถในด้านการวิจัย ซึ่งผู้บริหารหรือหน่วยงานการศึกษาที่ เกี่ยวข้องส่วนใหญ่ไม่ค่อยให้ความสำคัญที่จะทำให้ครูเกิดกำลังใจ และความภาคภูมิใจใน ผลงานการวิจัยของตนเอง รวมทั้งเผยแพร่ผลการวิจัยให้เป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลาย ได้แก่

1) ให้การยกย่องชมเชยแก่ครูผู้ทำวิจัยต่อที่ประชุมในโรงเรียน และที่อื่น ๆ

2) ให้เกียรติบัตรหรือรางวัลแก่ครูผู้ทำวิจัย

3) สนับสนุนให้ครูผู้ทำวิจัยเป็นตัวแทนเข้าร่วมประชุมสัมมนา ด้าน การวิจัย เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน

4) จัดให้ครูมีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นด้านความรู้และ ประสบการณ์การวิจัย

5) ให้ครูมีส่วนร่วมในการเสนอนโยบายในการบริหารงานวิจัย

6) จัดและส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมรับผิดชอบในโครงการวิจัยของ โรงเรียน

7) ส่งเสริมให้ครูที่มีความรู้ความสามารถทางการวิจัยเป็นวิทยากร ถ่ายทอดความรู้ให้ครู

8) สนับสนุนให้ครูที่มีความรู้ความสามารถด้านการวิจัยเป็นครูพี่ เลี้ยงในการทำวิจัยของครู

9) ส่งเสริมให้ครูในสาขาวิชาเดียวกันได้มีโอกาสปรึกษาแลกเปลี่ยน ความคิดเห็นเรื่องการทำวิจัยซึ่งกันและกัน

10) สนับสนุนให้นำผลการวิจัยไปเผยแพร่ให้เป็นที่ประจักษ์แก่คนทั่วไป

3.3.3 การให้ความสำคัญกับงานวิจัยในโรงเรียนที่เป็นการให้ความสำคัญ และมองเห็น คุณประโยชน์ของงานวิจัยที่เกิดขึ้นในโรงเรียน ซึ่งผู้บริหารหรือหน่วยงานการศึกษาที่เกี่ยวข้องส่วนใหญ่ไม่ค่อยสนใจในการกระตุ้นให้ครูแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ต่อการปรับปรุงการเรียนการสอน ได้แก่

1) ชี้นำ กระตุ้นให้ครูเกิดการปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอน โดยใช้การวิจัยเป็นพื้นฐาน

2) ส่งเสริมให้ครูทำการวิจัยและค้นคว้าหาความรู้ใหม่ ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงการเรียนการสอน

3) สนับสนุนให้ครูมีโอกาสศึกษาหาความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการวิจัยเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน

4) เปิดโอกาสให้ครูไปค้นคว้าหาความรู้จากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ นอกโรงเรียนในเวลาว่างจากการสอน

5) ส่งเสริมให้ครูศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม โดยการแนะนำให้ครูอ่านหนังสือ ตำรา เอกสารและวารสารต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัย

6) ติดต่อประสานงานเพื่อแสวงหาแหล่งความรู้หรือที่ปรึกษา งานวิจัย

7) จัดให้มีการอบรมเพื่อพัฒนาความรู้ ความเข้าใจ และแนวปฏิบัติงานวิจัย

8) จัดให้มีการประชุมปฏิบัติการวิจัย เพื่อพัฒนาความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ของครู

9) จัดให้มีการเชิญวิทยากรมาบรรยายเสริมความรู้เรื่องการวิจัย

10) นำผลงานวิจัยในโรงเรียนไปใช้เพื่อวางแผนการกำหนดนโยบายของโรงเรียน

3.3.4 การมีความรับผิดชอบต่อครูผู้ทำวิจัยในโรงเรียนที่เป็นพันธะผูกพันที่จะต้องปฏิบัติต่อครูผู้ทำวิจัยในโรงเรียน ซึ่งผู้บริหารหรือหน่วยงานการศึกษาที่เกี่ยวข้องส่วนใหญ่ไม่ค่อยสนใจและเอาใจใส่ดูแลเพื่อให้ครูทำวิจัยในโรงเรียนได้รับความช่วยเหลือทั้งในด้านความรู้ และความเข้าใจเกี่ยวกับการวิจัยจนบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ได้แก่

- 1) จัดระบบดูแลเอาใจใส่ครูให้ทำการวิจัยที่สอดคล้องกับหน้าที่ความรับผิดชอบของตน
- 2) พยายามให้คำแนะนำด้านความรู้เกี่ยวกับการวิจัยเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนของครู
- 3) ให้ความช่วยเหลือครูในการแก้ปัญหาที่มีผลกระทบต่อการดำเนินการวิจัย
- 4) มีส่วนร่วมในการให้กรณีศึกษาเกี่ยวกับการวิจัยแก่ครู
- 5) มีส่วนร่วมในการแสวงหาทางเลือกใหม่ ๆ ในการแก้ปัญหาที่นำไปสู่งานวิจัยในชั้นเรียน
- 6) ส่งเสริมให้มีครูผู้นำด้านการวิจัยเพื่อจูงใจครูให้ทำวิจัย
- 7) จัดระบบงานในโรงเรียนให้เอื้อต่อการปฏิบัติหน้าที่ครู เช่น ความเป็นอิสระ กล้าคิด ค้นคว้า และวิจัยทดลองความคิดใหม่ ๆ
- 8) มีส่วนร่วมในการเสนอแนะและพิจารณาหัวข้อวิจัย เพื่อปรับปรุง การเรียนการสอน
- 9) มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์สภาพปัญหา จนได้แนวทางที่จะนำไปสู่การวิจัย
- 10) มีส่วนร่วมในการคิดทางเลือกนวัตกรรมเกี่ยวกับการเรียนการสอนเพื่อการวิจัย เช่น สื่อหรืออุปกรณ์การสอน เป็นต้น

3.3.5 การส่งเสริมในด้านความก้าวหน้าในตำแหน่งงานของครูผู้ทำวิจัยในโรงเรียนที่เป็นการให้บำเหน็จความชอบ หรือการนำไปใช้เลื่อนตำแหน่งให้สูงขึ้นตามภาระหน้าที่ของครูที่เกิดจากผลของการที่ครูได้ทำการวิจัยในโรงเรียน ซึ่งผู้บริหารหรือหน่วยงานการศึกษาที่เกี่ยวข้องส่วนใหญ่ไม่ให้ความสำคัญในการบริหารงานบุคลากรในโรงเรียน โดยใช้ผลงานการวิจัยของครูเป็นเกณฑ์ส่วนหนึ่ง เพื่อการพิจารณาความดีความชอบ หรือการเลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่งหน้าที่การงานของครูให้สูงขึ้น ได้แก่

- 1) กระตุ้นให้ช่วยให้ครูคิดปรับปรุงการเรียนการสอนด้วยกระบวนการวิจัย อันเป็นความก้าวหน้าของอาชีพครู
- 2) การผลิตงานวิจัยในโรงเรียนถือเป็นส่วนหนึ่งในการพิจารณาความดีความชอบ
- 3) พิจารณาให้ความดีความชอบแก่ครูที่ทำวิจัย แล้วนำผลการวิจัย ไปปรับปรุงงานในหน้าที่

- 4) ให้โอกาสครูมีผลงานวิจัยได้ศึกษาต่อเพื่อการเลื่อนวิทยฐานะ
ของคุณ
- 5) ให้การสนับสนุนผลงานวิจัยของครู เพื่อนำไปขอเลื่อน
ตำแหน่งให้สูงขึ้น
- 6) เปิดโอกาสให้ครูผู้มีผลงานวิจัยสามารถสับเปลี่ยนตำแหน่ง
หน้าที่การงานในระดับสูงขึ้น
- 7) ส่งเสริมให้ครูมีผลงานวิจัยมีโอกาสก้าวหน้าในการทำงาน
- 8) มอบหมายภาระหน้าที่ให้ครูผู้มีผลงานวิจัย ได้รับผิดชอบใน
งานที่ต้องใช้ความรู้ความสามารถสูงขึ้น
- 9) สนับสนุนให้ครูมีผลงานวิจัยให้ได้รับการคัดเลือกเป็นผู้นำทาง
วิชาการ
- 10) ส่งเสริมให้ครูผู้มีผลงานวิจัยนำผลงานวิจัยมาเป็นส่วนหนึ่ง
ในการได้รับตำแหน่งอื่นสูงกว่าเดิม

3.4 การส่งเสริมและสนับสนุนการทำวิจัยในชั้นเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2540 : 13) ได้
กำหนดนโยบายการวิจัยฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2542-2544) สรุปประเด็นที่เกี่ยวกับการส่งเสริมและ
สนับสนุนการทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนได้ ดังนี้

3.4.1 นโยบายส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัยระบุว่า ส่งเสริมและ
สนับสนุนให้มีการวิจัย โดยใช้รูปแบบการวิจัยที่หลากหลาย เพื่อพัฒนานโยบาย และ
ดำเนินงานตามนโยบายของหน่วยงานทุกระดับ และกระบวนการเรียนการสอนนวัตกรรมและ
เทคโนโลยีทางการศึกษา การบริการและการจัดการ การนิเทศการศึกษา การวัดและประเมินผล
ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับบุคคล ชุมชน และองค์กรต่าง ๆ โดยมี เป้าหมายและ
มาตรการ ในเป้าหมายที่ 2 มุ่งเน้นให้มีการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ที่
เหมาะสมกับผู้เรียนและระดับการศึกษา โดยกำหนดมาตรการ ดังนี้

- 1) ให้มีการวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการนำเกษตรทฤษฎีใหม่ ตาม
แนวพระราชดำริ เข้าสู่กระบวนการเรียนรู้ในโรงเรียนและชุมชน
- 2) ให้มีการวิจัยรูปแบบการดำรงชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียงเข้าสู่
กระบวนการเรียนรู้ในโรงเรียนและชุมชน
- 3) ให้มีการวิจัยเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ด้านวิชาชีพที่จะเป็น
พื้นฐานในการประกอบอาชีพ

4) ให้มีการวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการนำภูมิปัญญาท้องถิ่น มาใช้ในการจัดการกระบวนการเรียนรู้

5) ให้มีการวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบกระบวนการเรียนรู้ ที่สามารถพัฒนาผู้เรียนได้เต็มตามศักยภาพครบทุกด้าน

6) ให้มีการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตร และกระบวนการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ

7) ให้มีการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรครอบครัวศึกษา

8) ให้มีการวิจัยเกี่ยวกับกระบวนการสร้างทักษะชีวิตของผู้เรียน

9) ให้มีการวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบวิถีชีวิตประชาธิปไตย

10) ให้มีการวิจัยเพื่อพัฒนาค่านิยม คุณธรรม จริยธรรมและสำนึก

ความเป็นไทย

11) ให้มีการวิจัยเกี่ยวกับการเสริมสร้างจิตสำนึกที่ถูกต้องในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

12) ให้มีการทำวิจัยในชั้นเรียน

3.4.2 นโยบายการสร้างและพัฒนาบุคลากรทางการวิจัย ระบุว่า เร่งรัด

ให้มีการสร้างและพัฒนาบุคลากรทางการวิจัยขึ้นในหน่วยงานให้มีความรู้ ความเข้าใจในการทำวิจัย และสามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในการทำวิจัย เพื่อพัฒนางานในหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีเป้าหมายและมาตรการ ได้กำหนดในเป้าหมายที่ 1 ให้มีการสร้างบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นบุคลากรทางการวิจัย ซึ่งมีมาตรการ ดังนี้

1) ให้มีการสร้างบรรยากาศทางการวิจัย เพื่อกระตุ้นบุคลากรทางการศึกษาทุกระดับให้มีความสนใจและเห็นความสำคัญของการวิจัย โดยมีการจัดกิจกรรมในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การจัดนิทรรศการ การนำเสนอผลงานวิจัย การสัมมนาวิชาการ การจัดมุมวิจัยในหน่วยงานหรือแหล่งวิชาการฯ

2) ให้มีการให้ความรู้ทางด้านการวิจัยแก่บุคลากรทางการศึกษาทุกระดับและสนับสนุนให้ทำการวิจัยรวมทั้งอำนวยความสะดวกให้สามารถทำวิจัยได้อย่างหลากหลาย

3) ให้มีการจัดกิจกรรมให้ความรู้ในรูปแบบของการประชุมสัมมนาทางการวิจัย

4) ให้มีการจัดทำเอกสารเผยแพร่ความรู้ทางการวิจัย แจกจ่ายให้บุคลากรทางการศึกษาทุกระดับ

5) ให้มีการอำนวยความสะดวกในการทำวิจัยในรูปแบบการให้ตัวอย่างงานวิจัย เอกสารที่เกี่ยวข้องรวมทั้งให้คำปรึกษาและข้อคิดทางการวิจัย

3.4.3 นโยบายการบริหารและการจัดการด้านการวิจัย ระบุว่า เร่งรัดให้หน่วยงานทุกระดับจัดหาและสนับสนุนในเชิงงบประมาณจัดระบบสารสนเทศ นิเทศ ติดตาม และประเมินผล เพื่อให้การดำเนินการวิจัยของบุคลากรและหน่วยงานสามารถดำเนินการวิจัยและนำผลการวิจัยไปพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีเป้าหมายและมาตรการ ดังนี้

1) เป้าหมาย

1.1) มีการส่งเสริมและสนับสนุนให้หน่วยงานทุกระดับให้การอุดหนุนการวิจัยพัฒนาบุคลากรการเผยแพร่การวิจัย การจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวก การให้บริการและให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการวิจัยได้อย่างทั่วถึง

1.2) มีการประสานงานกับบุคลากร ชุมชน และองค์กรต่าง ๆ เพื่อความร่วมมือ การระดมสรรพกำลังให้การส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินการวิจัย

1.3) มีการเชื่อมโยงข้อมูลข่าวสาร สารสนเทศเพื่อการวิจัย ทั้งภายในและภายนอกหน่วยงานให้มีความสะดวกรวดเร็วและง่ายต่อการศึกษาค้นคว้า

1.4) มีการนิเทศ ติดตามผลและประเมินผลการทำงานวิจัยอย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง

2) มาตรการ

2.1) ให้หน่วยงานทุกระดับมีการจัดหางบประมาณ สนับสนุนให้ทุนอุดหนุนการวิจัย การพัฒนาบุคลากรการเผยแพร่งานวิจัยอย่างทั่วถึง

2.2) ให้มีการประสานความร่วมมือกับบุคลากร และองค์กรต่าง ๆ เพื่อให้การส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินการวิจัย

2.3) ให้มีการจัดระบบและเชื่อมโยงเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศเพื่อการวิจัยที่เป็นปัจจุบันและทันสมัย

2.4) ให้มีการจัดทำแผนพัฒนางานวิจัยในทุกระดับ เพื่อให้มีผลงานวิจัยที่เป็นประโยชน์ สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

2.5) ให้มีการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลเพื่อให้ความช่วยเหลือในการดำเนินการวิจัย

2.6) ให้มีการยกย่องชมเชย เชิดชูเกียรติแก่บุคลากรและหน่วยงานที่ผลิตผลงานวิจัยดีมีคุณภาพ

สรุปได้ว่า การวิจัยในชั้นเรียนนั้นมีความจำเป็นที่จะต้องได้รับการส่งเสริมสนับสนุนในด้านต่าง ๆ จากโรงเรียน สถาบันการศึกษา หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ก็เพื่อ เป็นการอำนวยความสะดวกแก่ครูผู้ทำการวิจัย ทำให้ได้ผลงานวิจัยที่มีประสิทธิภาพเพื่อที่จะได้ นำผลการวิจัยที่ได้ไปปรับปรุง แก้ไขปัญหา และพัฒนากระบวนการเรียนการสอน ให้มีประสิทธิภาพ และมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

จากแนวคิด หลักการ ทฤษฎี ที่กล่าวมา ในการพัฒนาบุคลากร จะต้อง สอดคล้องกับความต้องการขององค์กร หรือหน่วยงานในสังกัด อันจะส่งผลให้การพัฒนาตามบทบาทหน้าที่ ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษา และความเจริญก้าวหน้าในการประกอบวิชาชีพครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ผู้วิจัยจะศึกษาความต้องการพัฒนาความสามารถของครูผู้สอนในการวิจัยในชั้นเรียน ตามกรอบแนวคิดของ หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา (2540 : ไม่มีเลขหน้า) 2 ด้าน คือด้านความรู้ในการวิจัย และด้านทักษะในการวิจัย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ

ชินอารมณั ภาระพฤติ (2533 : 11) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สภาพและความ ต้องการทำวิจัยของอาจารย์วิทยาลัยครูสวนดุสิต ผลการวิจัยพบว่า สาเหตุที่อาจารย์ไม่ต้องการ ทำวิจัย เพราะไม่มีเวลาขาดความรู้และประสบการณ์ในการทำวิจัย ไม่มีทุนอุดหนุนการวิจัย และเหตุผลที่อาจารย์ควรทำวิจัยเพราะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอน และสนับสนุน ความก้าวหน้าทางวิชาการ และองค์ประกอบการทำวิจัยที่อาจารย์ต้องการมากที่สุด คือ เวลา ในการทำวิจัย

พีระวัฒน์ วงษ์พรม (2533 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพการทำวิจัยชั้นเรียนของ ครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขต การศึกษา 10 ที่พบว่าในด้านสภาพปัญหาและอุปสรรคในการทำวิจัยในชั้นเรียน และสาเหตุที่ ทำให้เกิดปัญหา มีดังนี้

1. ขาดความรู้และทักษะในการดำเนินการวิจัย การใช้ค่าสถิติเพื่อการ วิเคราะห์ข้อมูล สาเหตุเนื่องจากการไม่เคยศึกษาหรืออบรมความรู้และทักษะทางการวิจัยขาด ประสบการณ์ในการทำวิจัย

2. การไม่ได้รับการสนับสนุนจากผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ทรงคุณวุฒิ และจากบุคลากร ผู้ช่วยวิจัย สาเหตุเพราะโรงเรียน หน่วยงาน ชุมชน ผู้ปกครองและนักเรียนยังขาดความสนใจและไม่เห็นประโยชน์ของการวิจัยอย่างแท้จริง

3. ขาดแหล่งความรู้สำหรับการค้นคว้า ตำราและเอกสารอ้างอิง โดยมีสาเหตุมาจากที่ตั้งและขนาดของโรงเรียน เช่น โรงเรียนขนาดเล็กอยู่ห่างไกลทำให้ไม่มีแหล่งความรู้ วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ในการทำวิจัย

4. ผู้วิจัยไม่มีเวลาและงบประมาณในการทำวิจัย สาเหตุเพราะครูมีเวลาน้อย ยากจน ขาดความมั่นใจและมีงานอื่นเป็นงานประจำอยู่แล้ว

5. ผู้วิจัยขาดความมั่นใจและขาดงบประมาณสนับสนุนในการนำผลการวิจัยไปใช้ อีกทั้งยังไม่เข้าใจวัตถุประสงค์ของการวิจัย และข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหานี้ได้แก่ ครูขาดประสบการณ์ทางการวิจัย ขาดการประสานงาน การประชาสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานการวิจัย และขาดตัวอย่างงานวิจัยที่จะเป็นแนวทางในการทำวิจัย

ในด้านความต้องการในการทำวิจัยและความต้องการความช่วยเหลือในการทำวิจัยในชั้นเรียน พบว่า ความต้องการดังกล่าวจะสัมพันธ์กับปัญหาและอุปสรรคที่ครูประสบในการทำวิจัยในชั้นเรียน กล่าวคือ ครูต้องการความรู้และทักษะในการทำวิจัยเกี่ยวกับการสร้างเครื่องมือเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล และความรู้เกี่ยวกับระเบียบวิธีการวิจัย ครูต้องการแรงจูงใจและการสนับสนุนการทำวิจัย ทั้งจากผู้เชี่ยวชาญและต้องการสนับสนุนให้มีการเผยแพร่ผลงานวิจัยที่ครูทำ ครูต้องการให้มีการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนการวิจัยให้ทันเวลาและควรมีการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนการทำวิจัยแก่ครูทุกปี ครูต้องการในด้านเวลาโดยอยากให้หน่วยงานที่รับผิดชอบกำหนด ให้ผู้มีโครงการวิจัยได้ดำเนินการวิจัยโดยถือว่าเป็นเวลาหนึ่งของการจัดการเรียนการสอนประจำ และให้สิทธิแก่ครูผู้ปฏิบัติการสอนมาระยะหนึ่งลาไปทำวิจัย โดยได้รับเงินตามปกติ และความต้องการในด้านแหล่งความรู้โดยครูอยากให้มีความรู้ในระดับอำเภอ โดยรวบรวมเอกสาร ตำรา ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยไว้อย่างเพียงพอ มีการตั้งศูนย์กลางการวิจัยในระดับกลุ่มโรงเรียนและระดับอำเภอ

โชค อ่อนพรหม (2536 : 115) ได้ทำการศึกษาเรื่องความพร้อมและความต้องการพัฒนาด้านวิชาการของครูช่างอุตสาหกรรมในวิทยาลัยเทคนิค สังกัดกรมอาชีวศึกษา ผลการวิจัยพบว่า

1. ครูช่างอุตสาหกรรมทุกแผนกมีความรู้ ความเข้าใจในงานด้านเทคนิค และวิธีสอนในระดับมาก ส่วนด้านอื่น ๆ มีความรู้ในระดับปานกลางและความรู้ด้านการวิจัยและพัฒนา ในระดับน้อย

2. ครูช่างอุตสาหกรรมต้องเพิ่มพูนความรู้อย่างมากในการวิจัยและพัฒนาความรู้ งานช่างที่ปรึกษาวิชาการ การให้บริการงานวิชาการแก่ชุมชน และหลักสูตรตามลำดับ ส่วนความต้องการเพิ่มพูนความรู้ด้านเทคนิคและการสอน การวัดผลและประเมินผล รวมทั้งอุปกรณ์และเอกสารการสอนอยู่ในระดับปานกลาง

เขวภา เจริญบุญ (2538 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การศึกษาองค์ประกอบที่สัมพันธ์กับการวิจัยในชั้นเรียน ของครูมัธยมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร พบว่า สภาพที่เอื้อต่อการทำวิจัยในชั้นเรียน ได้แก่ ภาระอื่น ๆ นอกเหนือจากการสอน เป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับการทำวิจัยในชั้นเรียน และสาเหตุที่ทำให้ครูผู้สอนทำวิจัยในชั้นเรียน ได้แก่ ความต้องการในการหาวิธีสอนที่ทำให้นักเรียนสนใจ และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น เพื่อแก้ปัญหาและช่วยเหลือนักเรียนในเรื่องที่เกี่ยวกับการเรียน เพื่อทำผลงานอาจารย์ 3 การให้การสนับสนุนของผู้บริหารในการทำวิจัยในชั้นเรียน และเพื่อนครูให้ความร่วมมือ ร่วมทำวิจัยในชั้นเรียน

เสรี บุญญาศ (2538 : 2) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาความต้องการพัฒนาครูช่างอุตสาหกรรม สาขาวิชาช่างยนต์ในวิทยาลัยเทคนิค กลุ่มภาคกลางพบว่า ครูช่างอุตสาหกรรม ผู้สอนวิชาช่างยนต์ มีความต้องการการพัฒนาทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ วิชาชีพ ด้านทักษะวิชาชีพ ด้านความรู้วิชาการ และด้านกิจกรรมในการพัฒนาทั้งรายด้านและรายข้อในแต่ละด้านอยู่ในระดับมาก

ชญณี รักษาทรัพย์ (2539 : 1) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาความต้องการพัฒนาของหัวหน้าภาควิชา สถาบันราชภัฏ กลุ่มรัตนโกสินทร์ พบว่าหัวหน้าภาควิชา สถาบันราชภัฏ กลุ่มรัตนโกสินทร์ มีความต้องการพัฒนาคุณลักษณะของหัวหน้าภาควิชาทั้ง 3 ด้าน อยู่ในเกณฑ์มากทุกด้าน สมรรถภาพที่ต้องการพัฒนาอยู่ในเกณฑ์มาก ด้านผู้นำ คือ ความสามารถในการเป็นผู้นำ ความสามารถในการแก้ปัญหาการบริหารงาน และความสามารถในการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อหน่วยงาน ด้านวิชาการ คือ ความสามารถในการพัฒนางานวิชาการให้ทันสมัย ความสามารถในการวางแผนและจัดทำโครงการพัฒนาวิชาการ ส่วนทักษะในการบริหาร คือ ความสามารถในการวางแผน ปฏิบัติงาน ความสามารถในการจัดระบบการทำงานในหน่วยงานให้มีประสิทธิภาพ ความสามารถในการจัดทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อใช้ในการเรียนการสอน

เกียรติศักดิ์ วิสูตรจิวรา (2540 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบความต้องการงานวิจัยทางการศึกษาระหว่างผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา

ของรัฐและเอกชนในกรุงเทพมหานคร พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐและเอกชน มีความต้องการงานวิจัยทางการศึกษาโดยเฉลี่ยระดับมาก ได้แก่ งานวิจัยด้านวิชาการ ด้านธุรการ การเงิน อาคารสถานที่และด้านความสัมพันธ์กับชุมชน

ประภัสสร วงษ์คี (2540 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง กระบวนการ และ การใช้ผลผลิตการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนของครุณักวิจัยในโรงเรียนประถมศึกษา : การศึกษาเชิงสำรวจและรายกรณี ผลการวิจัยพบว่า

1. กระบวนการวิจัยของครุณักวิจัย เริ่มจากปัญหาการจัดการเรียนการสอน และขาดความพร้อมของนักเรียน ครุณักวิจัยจะเลือกปัญหาวิจัยที่สามารถประยุกต์ใช้ได้ในการทำงานสอนและเป็นเรื่องที่ตนเองถนัดโดยหัวข้อที่ศึกษามักเป็นเรื่องการพัฒนาวิธีการสอน และสื่อการสอน และการสร้างหลักสูตรท้องถิ่น เครื่องมือในการวิจัยที่ครุสร้างขึ้นมาเอง โดยมีผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยคือ นักเรียนในชั้นเรียนของตนเอง และการวิเคราะห์ ข้อมูลในการวิเคราะห์เนื้อหาและการวิเคราะห์ด้วยสถิติบรรยาย

2. ครูได้มีการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาการเรียนการสอน ทั้งในด้านพัฒนาวิธีสอนและสื่อ เพื่อพัฒนานักเรียน และพัฒนาการปฏิบัติงานในวิชาชีพครู

ประภารัต มีเหลือ (2540 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาสมรรถภาพของครู นักวิจัย พบว่า

1. รายการสมรรถภาพครุณักวิจัยที่สำคัญ และจำเป็นมากที่สุดในการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนให้ประสบผลสำเร็จ 10 รายการแรกคือ มีความรู้ในเรื่องเนื้อหาวิชาที่สอนอย่างกว้างขวาง ลึกซึ้ง มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องหลักสูตร สามารถวิเคราะห์วินิจฉัยปัญหา และความต้องการที่แท้จริงของนักเรียนได้อย่างถูกต้องตามความเป็นจริง มีความซื่อสัตย์และซื่อตรงในทางวิชาการเป็นนักอ่าน มีความละเอียดรอบคอบ ทำงานเป็นระบบ มีใจกว้าง รับฟังและเคารพความคิดเห็นทางวิชาการของผู้อื่น ศึกษาเอกสาร ตำราและสื่อต่าง ๆ เกี่ยวกับวิชาชีพครูอยู่เสมอ มีความคิดอิสระริเริ่มสร้างสรรค์ และมีศรัทธาต่อการวิจัย

2. องค์ประกอบของสมรรถภาพการวิจัยที่สำคัญมี 7 องค์ประกอบเรียงลำดับ คือ ความรู้ความสามารถในระเบียบวิธีวิจัยและการดำเนินการวิจัย ด้านทักษะในการพัฒนา การเรียนการสอน ด้านจรรยาบรรณนักวิจัย ด้านบุคลิกภาพและคุณธรรมของครู ด้านทักษะในการเก็บรวบรวมข้อมูล ด้านความสามารถในการประเมินผลการเรียนรู้และการใช้ข้อมูล ข่าวสาร และด้านความสามารถในการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อความรู้

ลัดดา คำพลงาม (2540 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง กระบวนการ และ ผลของการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนที่มีผลต่อพฤติกรรมการสอน เพื่อการศึกษา กระบวนการและผลของการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนที่มีต่อพฤติกรรมของครูนักวิจัยใน ฐานะที่เป็นผู้บริหารจัดการชั้นเรียนและผู้จัดกิจกรรมการเรียนการสอน และศึกษาพฤติกรรม ของครูที่ีผลต่อการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน ผลการวิจัยพบว่า กระบวนการและผลของ การทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน สนับสนุนให้ครูนักวิจัยเกิดความคิด ความมั่นใจในการ ดำเนินงาน และเป็นแรงจูงใจให้ทำงานวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนอันสืบเนื่องไปยัง ลักษณะและพฤติกรรมของครูคือ ความใฝ่รู้ใฝ่เรียน ความสนใจในการค้นคว้า การเห็นโอกาส ของการเรียนรู้ ความสนใจในการสังเกตและบันทึกความเอาใจใส่นักเรียน และมีความ รับผิดชอบในงานครู

อำนาจ ศรีแสง (2540 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษา การพัฒนาบุคลากรในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัด มุกดาหาร พบว่า การดำเนินการพัฒนาบุคลากร มีการดำเนินการหลายกิจกรรม แต่กิจกรรม ที่จัดมากที่สุดและเป็นที่ยอมรับว่าเป็นวิธีการที่ทำให้การพัฒนาบุคลากรสำเร็จอย่างมาก ได้แก่ การฝึกอบรมสัมมนา และการลาศึกษาต่อ มีการจัดให้มีคู่มือปฏิบัติงานสำหรับบุคลากร ส่วนการสับเปลี่ยนโยกย้ายหน้าที่ในระดับอำเภอจะไม่ค่อยมีการปฏิบัติ เนื่องจากต้องปฏิบัติ หน้าที่ตามกรอบงานที่คณะกรรมการข้าราชการพลเรือนกำหนด ปัญหาสำคัญที่พบ คือ มีการ จัดการอบรมสัมมนาบ่อยครั้งเกินไป หรือใช้เวลานานเกินไป ทำให้ขาดบุคลากรปฏิบัติงาน ที่หน่วยงาน แก้ไขปัญหาโดยการให้เจ้าหน้าที่ในงานเดียวกันปฏิบัติหน้าที่แทน ส่วนในระดับ โรงเรียนก็มอบหมายให้ครูที่อยู่โรงเรียนทำการสอนแทน หรือถ้ามีความจำเป็นก็อาจจะมีการหยุดโรงเรียนในบางครั้ง

ลัดดา กองคำ (2541 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพ การวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดกรม สามีญศึกษา จังหวัดขอนแก่น พบว่า ครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา ขนาดใหญ่มีความต้องการ ในการทำวิจัยในชั้นเรียนอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ต้องการนำผลการวิจัยในชั้นเรียนของครู ผู้สอนเป็นผลงานทางวิชาการเพื่อขอเลื่อนตำแหน่งและการนำมาใช้สำหรับพัฒนาการเรียน การสอน ต้องการความรู้ความเข้าใจในการทำวิจัยในชั้นเรียน การสนับสนุนการทำวิจัยจาก ผู้บริหาร ต้องการงบประมาณเพื่อการวิจัยในชั้นเรียนทั้งจากงบประมาณของโรงเรียนและ เอกชนและต้องการตำรา เอกสาร วารสารการวิจัย คอมพิวเตอร์ เครื่องพิมพ์ดีด ตลอดจน แหล่งค้นคว้าทางวิชาการและผลงานวิจัยในชั้นเรียนที่เพียงพอสำหรับการทำวิจัยในชั้นเรียน

คารุณี อาจปฐ (2543 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความต้องการเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอนคณิตศาสตร์ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดชัยภูมิ ผลการวิจัย พบว่า ครูผู้สอนคณิตศาสตร์มีความสนใจในการมีส่วนร่วมเกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียนอยู่ในระดับปานกลาง โดยครูผู้สอนคณิตศาสตร์ส่วนใหญ่มีการสรุปผลการเรียนของนักเรียนและนำปัญหาของนักเรียนเข้าประชุมหมวดวิชา เพื่อแก้ไขปัญหา และถามผู้มีประสบการณ์ในการแก้ไขปัญหาแบบเดียวกันจากหมวดวิชาอื่นๆ ส่วนด้านความเข้าใจและความต้องการความรู้เกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียน พบว่า ครูผู้สอนคณิตศาสตร์ มีความเข้าใจและความต้องการความรู้เกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียนอยู่ในระดับปานกลาง โดยส่วนใหญ่ครูผู้สอนมีความเข้าใจในการทำวิจัยในชั้นเรียน คือ แนวทางในการเขียนรายงานการวิจัย กระบวนการสร้างนวัตกรรมทางการศึกษา หลักการใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล

คนึงนิจ พาจรทศ (2544 : บทคัดย่อ) ศึกษาวิจัยเรื่อง การประเมินผลการเรียนรู้ การวิจัยในชั้นเรียนของบุคลากรโรงเรียนเอกชน สำนักงานศึกษาธิการอำเภอคอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ โดยศึกษาเพื่อต้องการทราบระดับการรับรู้ และความสามารถในการนำไปใช้พัฒนากระบวนการเรียนการสอนการวิจัยในชั้นเรียนของบุคลากร พบว่า บุคลากรในโรงเรียนเอกชนมีความรู้ ความเข้าใจเนื้อหาเพิ่มขึ้นจากเดิมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในระดับปีขึ้นและจากการนิเทศติดตามผลงาน โรงเรียนเอกชนได้จัดทำผลงานการวิจัยในชั้นเรียนได้ผลดียิ่งขึ้น ซึ่งประโยชน์จากการวิจัยในครั้งนี้บุคลากรโรงเรียนเอกชนสามารถนำความรู้ ความเข้าใจ ไปพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างเหมาะสม และมีประสิทธิภาพ

วีรพล ฉลาดแยม (2544 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การวิจัยในชั้นเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดหนองบัวลำภู พบว่า โรงเรียนประถมศึกษาให้การสนับสนุนการวิจัยอยู่ในระดับปานกลาง ครูประถมศึกษามีความรู้และทักษะในการทำวิจัยอยู่ในระดับน้อย แต่ครูประถมศึกษามีความเห็นว่าตนมีคุณลักษณะของนักวิจัย อยู่ในระดับมากปัญหาในการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูประถมศึกษา มีอยู่ในระดับมาก ได้แก่ การขาดความรู้เกี่ยวกับหลักการวิจัย ขาดแหล่งค้นคว้าเกี่ยวกับงานวิจัย ขาดงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์สนับสนุนการวิจัย และขาดผู้เชี่ยวชาญให้คำปรึกษางานวิจัย นอกจากนี้ยังมีความต้องการในการทำงานวิจัยในชั้นเรียนมีอยู่ในระดับมาก ได้แก่ การสนับสนุนด้านงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ ผู้เชี่ยวชาญให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการวิจัย และแหล่งศึกษาค้นคว้างานวิจัย

ศักดิ์ดา อุปณาใต้ (2544 : บทคัดย่อ) ทำการศึกษาเรื่อง การศึกษาสภาพการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา เขตพัฒนาคุณภาพการศึกษาลุ่มน้ำ

พอง พบว่า ด้านสภาพการส่งเสริมและสนับสนุนการทำวิจัยในชั้นเรียน พบว่า โรงเรียนส่วนมาก ยังไม่ได้ดำเนินการเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูผู้สอนทำวิจัยในชั้นเรียน ทั้งด้านนโยบายการวิจัยในชั้นเรียน ด้านงบประมาณ ด้านเวลา ด้านแหล่งศึกษาค้นคว้า วัสดุอุปกรณ์ และเครื่องอำนวยความสะดวกสำหรับการทำวิจัยในชั้นเรียน ด้านสภาพความรู้ ความเข้าใจในการทำวิจัยในชั้นเรียน พบว่า ครูผู้สอนที่ทำกรวิจัยในชั้นเรียนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียนอยู่ในระดับปานกลาง และมีความรู้ความเข้าใจ 3 อันดับสุดท้าย คือ การเลือกใช้สถิติต่าง ๆ ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมกับลักษณะข้อมูล การแปลผลจากข้อมูลที่วิเคราะห์เรียบร้อยแล้ว และวิธีเขียนผลการวิจัย ส่วนครูผู้สอน ที่ไม่ได้ทำกรวิจัยในชั้นเรียนนั้น มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียนอยู่ในระดับน้อย ก็น การเลือกใช้สถิติต่างๆ ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมกับลักษณะของข้อมูล การแปลผลจากข้อมูลที่วิเคราะห์เรียบร้อยแล้ว และวิธีการเขียนผลการวิจัย ด้านปัญหาและความต้องการในการทำวิจัยในชั้นเรียน พบว่า ครูผู้สอนที่ทำกรวิจัยในชั้นเรียนและครูผู้สอนที่ไม่ได้ทำกรวิจัยในชั้นเรียนประสบกับปัญหาในการทำวิจัยในชั้นเรียนที่คล้ายกันคือ โรงเรียนยังไม่มีนโยบายสำหรับส่งเสริมหรือสนับสนุนให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียน ขาดงบประมาณ ไม่มีเวลาเพียงพอ ขาดแหล่งสำหรับศึกษาค้นคว้าประกอบการทำวิจัย และขาดความรู้และทักษะในการทำวิจัย นอกจากนี้ยังมีความต้องการให้โรงเรียนส่งเสริมและสนับสนุนทั้งด้านนโยบายการวิจัยในชั้นเรียน ด้านงบประมาณ ด้านเวลา ด้านแหล่งศึกษาค้นคว้า วัสดุอุปกรณ์ และเครื่องอำนวยความสะดวก และด้านความรู้ความเข้าใจสำหรับการทำวิจัยในชั้นเรียนอยู่ในระดับมาก ด้านสภาพการดำเนินการทำวิจัยในชั้นเรียน พบว่า ครูผู้สอนที่ทำกรวิจัยในชั้นเรียนได้ดำเนินการวิจัยในชั้นเรียนตามกระบวนการวิจัยทางการศึกษา วิธีการที่ครูใช้ในการวิจัยในชั้นเรียนส่วนมาก คือ การวิจัยเชิงทดลอง ผลการวิจัยสามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนได้ในระดับดีมาก และครูมีการเผยแพร่ผลงานวิจัยในชั้นเรียนด้วยการเข้าร่วมแสดงนิทรรศการทางวิชาการ

สายศิลป์ สายอื่น (2544 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่เอื้อต่อการทำวิจัยที่เอื้อต่อการทำวิจัยในชั้นเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดหนองบัวลำภู ผลจากการศึกษาวิจัย พบว่า ปัจจัยที่เอื้อต่อการทำวิจัยในชั้นเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ วัสดุอุปกรณ์และแหล่งวิชาการ บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย ทักษะในการวิจัย งบประมาณ คุณสมบัติผู้วิจัย และสภาพการวิจัยในชั้นเรียน โดยภาพรวม อยู่ในระดับ ปานกลาง และถ้าเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือการส่งเสริมให้ครูมีผลการวิจัยในชั้นเรียนเผยแพร่ผลงานวิจัยให้เป็น

ประโยชน์แก่ครูทุกๆ ไป ผู้บริหารสนับสนุนเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียนส่งเสริมให้ครูมีผลงานวิจัยส่งเป็นผลงานทางวิชาการ เพื่อขอเลื่อนตำแหน่งและที่มีความคิดเห็นอยู่ในอันดับสุดท้าย คือ โรงเรียนจัดหาวัสดุอุปกรณ์เพื่ออำนวยความสะดวกในการวิจัย

กิตติ อินทร์โทโล่ (2545 : 88-89) ได้ทำการศึกษาสภาพการดำเนินงาน การปฏิรูปการเรียนรู้ในโรงเรียนประถมศึกษาแบบที่ 4-7 (ขนาดใหญ่) สำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัยพบว่า ด้านที่อยู่ในระดับมากเรียงลำดับค่าเฉลี่ย จากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการประเมินตนเองของโรงเรียน ด้านการจัดระบบนิเทศภายใน ด้านการจัดระบบข้อมูลสารสนเทศ ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่เหมาะสม ด้านการร่วมมือระหว่างผู้เกี่ยวข้องในการพัฒนานักเรียน ส่วนด้านการวิจัยในชั้นเรียน ด้านการจัด สภาพแวดล้อมทางสังคมที่สันตติอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาแยกตามความคิดเห็น ของครูผู้สอนแต่ละคนอยู่ในระดับมาก และการเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานการปฏิรูป การเรียนรู้ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน 3 ระดับ พบว่าไม่แตกต่างกัน

ประสิทธิ์ ศักดิ์คำดวง (2545 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความต้องการ พัฒนาการวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาอำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า

1. ความต้องการพัฒนาการวิจัยในชั้นเรียนของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ครูผู้สอนมีความต้องการพัฒนาการวิจัยในชั้นเรียนอยู่ใน ระดับมาก 2 ด้าน คือด้านเนื้อหา และวิธีการพัฒนา ส่วนด้านระยะเวลาในการพัฒนามี ความต้องการอยู่ในระดับปานกลาง

2. ไม่มีการปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพศและขนาดโรงเรียนต่อความต้องการ พัฒนาการวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการ ประถมศึกษาอำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด ทั้งโดยภาพรวมและเป็นรายด้าน

3. ครูผู้สอนได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาการวิจัยในชั้นเรียน ของครู พบว่า

3.1 ด้านเนื้อหา ควรจัดให้มีความรู้ในเรื่องเทคนิคการอ่านรายงานการ วิจัยแนวทางการนำผลการวิจัยมาใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอน และความต้องการของเด็ก

3.2 ด้านวิธีการพัฒนา ควรจัดให้มีการจัดงบประมาณสนับสนุนการ วิจัยในชั้นเรียน จัดให้มีแหล่งค้นคว้างานวิจัยในชั้นเรียน และจัดทำคู่มือการวิจัยในชั้นเรียน

3.3 ด้านระยะเวลาในการพัฒนา ควรจัดให้มีการพัฒนาการวิจัยในชั้นเรียนอย่างต่อเนื่อง จัดอบรมก่อนเปิดภาคเรียนหรือต้นปีการศึกษา และระยะเวลาในการอบรมควรอยู่ในช่วง 3-5 วัน

ถาวร พลิตี (2546 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาครูด้านการวิจัยในชั้นเรียน โดยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ดำเนินการ 3 วงจร ประกอบด้วย ครู 16 คน ผู้เชี่ยวชาญ 2 คน และผู้วิจัย 1 คน รวมทั้งหมด 19 คน ผลการวิจัยพบว่า ก่อนการพัฒนาพบว่า ครูผู้สอนยังไม่ได้ลงมือทำการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนอย่างเป็นรูปธรรม เนื่องจากประสบปัญหาคือ ขาดความรู้ความเข้าใจ และขาดทักษะในด้านการทำวิจัยในชั้นเรียน ขาดแรงจูงใจและความกระตือรือร้นในการทำวิจัยในชั้นเรียน ขาดเอกสารตำราผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ขาดการนิเทศให้ความช่วยเหลือจากหน่วยงานที่รับผิดชอบ ขาดวัสดุอุปกรณ์ และงบประมาณที่สนับสนุนให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียน มีความเข้าใจที่ไม่ถูกต้องเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน มีภาระงานที่รับผิดชอบมาก มีเวลาที่จะศึกษาหาความรู้และทำความเข้าใจเกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียนน้อย และครูผู้สอนมีความต้องการที่จะพัฒนาด้านการวิจัยในชั้นเรียน เพื่อที่จะได้นำความรู้ไปพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ เกิดประโยชน์สูงสุดกับนักเรียน หลังการดำเนินการพัฒนาครูด้านการวิจัยในชั้นเรียนตามแผนการและแนวทางที่ได้ร่วมกันกำหนดไว้ ตามหลักการวิจัยในชั้นเรียน 3 วงจร พบว่า ครูผู้สอนที่สมัครใจเข้ารับการพัฒนาด้านการวิจัยในชั้นเรียน จำนวน 5 คน ตระหนักและเห็นความสำคัญของการพัฒนาการวิจัยในชั้นเรียน เกิดความรู้ความเข้าใจและทักษะการวิจัยในชั้นเรียน สามารถทำการวิจัยในชั้นเรียน เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนได้ถูกต้องตามขั้นตอนและกระบวนการของการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนจนประสบผลสำเร็จ และพัฒนาตนเองในด้านการวิจัยในชั้นเรียนได้

พชรศาล สิงหาราโท (2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาค้นคว้าเรื่อง การพัฒนาบุคลากรเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน ผลการศึกษาพบว่า ก่อนการพัฒนาบุคลากรกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียนอยู่ในระดับดี ไม่สามารถเขียนเค้าโครงการงานวิจัยในชั้นเรียนได้ ไม่สามารถทำการวิจัยในชั้นเรียนได้ และไม่นางานวิจัยในชั้นเรียนมาใช้พัฒนาการจัดกระบวนการเรียนรู้และผู้เรียนตามหลักการพัฒนาบุคลากร โดยใช้กลยุทธ์การประชุมปฏิบัติการ การนิเทศภายในตามขั้นตอนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ดำเนินการเป็น 2 วงรอบ พบว่า บุคลากรกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียนในระดับ ดี เพิ่มขึ้น มีความสามารถในการเขียนเค้าโครงการวิจัยในชั้นเรียนได้

และมีความสามารถทำวิจัยในชั้นเรียนคนละ 1 เรื่อง ได้ในระดับดี ตลอดจนนำประสบการณ์
ในกระบวนการพัฒนาบุคลากรไปพัฒนากระบวนการเรียนรู้และผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วีระ พรหมอารักษ์ (2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาค้นคว้าเรื่อง การพัฒนาครู
ด้านการทำวิจัยในชั้นเรียน โรงเรียนบ้านสมวิไล อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ผลการวิจัย
พบว่า ก่อนทำการศึกษาค้นคว้า ครูผู้สอนโรงเรียนบ้านสมวิไล ยังไม่มีแนวทางในการ
แก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน และนักเรียนมีปัญหาด้านการเรียนภาษาไทย มีระดับผลการ
เรียนต่ำ นักเรียนบางคนอ่านหนังสือไม่ออก และส่วนหนึ่งอ่านไม่คล่อง ครูมีความรู้ความ
เข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการวิจัยในชั้นเรียนน้อย ปัญหาที่สำคัญคือ ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าขาด
ความรู้ความเข้าใจในการทำวิจัยในชั้นเรียน 5 ขั้นตอนคือ การสำรวจและวิเคราะห์ปัญหา
การกำหนดวิธีการในการแก้ปัญหา การพัฒนาวิธีการหรือนวัตกรรม การนำวิธีการหรือ
นวัตกรรมไปใช้ และการสรุปผลการวิจัย หลังจากดำเนินการพัฒนาโดยการศึกษาดูงานด้วย
ตนเอง การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการและการนิเทศภายใน พบว่า ครูผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ามีความรู้
ความเข้าใจในการสำรวจและวิเคราะห์ปัญหาในชั้นเรียน ใช้ข้อมูลการศึกษาผู้เรียนรายบุคคล
จากแหล่งประกอบในการหาเหตุผลของปัญหา และสรุปความจำเป็นที่จะต้องแก้ไขปัญหาและ
พัฒนาการเรียนรู้ได้ สามารถวางแผนหรือแก้ไขปัญหาและพัฒนาผู้เรียนด้วยวิธีสอน และ
เลือกใช้หรือพัฒนาสื่อนวัตกรรมที่เหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละบุคคล โดยการเขียนเค้า
โครงการวิจัยในชั้นเรียนได้อย่างเหมาะสม และนำไปปฏิบัติโดยการจัดการเรียนการสอน
ตามที่วางแผนไว้ ตลอดจนปรับปรุงพัฒนาวิธีการจัดการเรียนรู้ ปรับปรุงนวัตกรรม มีการเก็บ
รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล และเขียนรายงานการวิจัยในชั้นเรียนได้อย่างชัดเจนและ
ดำเนินการวิจัยในชั้นเรียนได้อย่างต่อเนื่อง

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

2. งานวิจัยต่างประเทศ

แมรี่ (Mary. 1979 : 201-A) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความต้องการในการพัฒนา
บุคลากรครูระหว่างบุคลากรครูในการจัดการศึกษาเฉพาะอย่างและภาวะผู้นำของบุคลากรครูใน
มลรัฐอูตาห์ สหรัฐอเมริกา ผลการวิจัยพบว่า บุคลากรมีความต้องการในการพัฒนาตนเองให้มี
ความรู้ ความสามารถพิเศษที่เหมาะสมกับงานในหน้าที่อย่างน้อยหนึ่งอย่างหรือมากกว่าหนึ่ง
อย่าง และให้มีการพิจารณาการได้มาของบุคลากรครู

สมุลยัน (Smulyan. 1988 : 47-56) ได้ทำศึกษาเรื่อง “The Collaboration
Process in Action Research” โดยทำการศึกษา กระบวนการร่วมมือกันของทีมวิจัย
ประกอบด้วยครู 5 คน และนักวิจัยจากมหาวิทยาลัย 2 คน โดยมีการพบปะกันทุก ๆ

อาทิตย์ในช่วง 2 ปี ในปีแรกมีการสำรวจข้อมูลเบื้องต้นเพื่อกำหนดปัญหา ซึ่งจะต้องมีความร่วมมือกันในการตั้งวัตถุประสงค์ในปีที่ 2 พวกเขาตระหนักว่า วัตถุประสงค์ของการวิจัยไม่ใช่การเปลี่ยนแปลงโรงเรียนแต่เป็นการพัฒนาบุคลากรและพัฒนาโรงเรียน ผลที่ได้จากความร่วมมือในการทำวิจัยครั้งนี้ตามความรู้สึกของครู พบว่า ถึงแม้ข้อค้นพบที่จะได้เป็นเพียงส่วนเล็ก ๆ ที่มีผลต่อการปฏิบัติ แต่ครูทั้ง 5 คน พบว่า ในช่วง 2 ปีนี้ทำให้เขามีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและวิชาชีพ มีความเข้าใจในระเบียบวิธีวิจัย มีทักษะในการทำวิจัยมากขึ้น และพร้อมที่จะทำการวิจัยในโอกาสต่อไป

แอดเดลี (Adele. 1989 : 389) ได้ศึกษาเรื่อง ครูในฐานะนักวิจัยกับแนวทางที่แตกต่างกันในการรอบรู้ พบว่า เขตการศึกษาต้องให้โอกาสครูเข้าร่วมในการวิจัย ข้อเสนอแนะสำหรับนโยบายการพัฒนาบุคลากรเน้นการใช้โปรแกรมครูนักวิจัย พร้อมทั้งจัดให้มีการสนับสนุนจากเพื่อนและยอมรับบทบาทซึ่งกันและกัน ครูประสบปัญหาที่เกิดจากเวลาไม่เพียงพอ ความไม่แน่นอน ความไม่สนใจของผู้บริหาร แต่ถ้าเพื่อนให้การสนับสนุนก็จะทำให้การแก้ปัญหาบางอย่างได้ ของหัวหน้าสถานศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐอิลลินอยส์ ผลการวิจัยพบว่า หัวหน้าสถานศึกษาที่ระดับการศึกษาต่างกัน จะมีเจตคติต่อการใช้เทคโนโลยีทางการศึกษาและมีความพอใจในผลการเรียนของนักเรียนต่างกัน ในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง โปรแกรมเทคโนโลยีการศึกษากับตัวแปรต่างๆ นั้น พบความสัมพันธ์ระหว่างธรรมชาติของหลักสูตร ขนาดของโรงเรียน และงบประมาณของโรงเรียนกับ โปรแกรมเทคโนโลยีการศึกษา ผู้วิจัยได้เสนอให้มีการอบรมความรู้ด้านเทคโนโลยีการศึกษาให้แก่หัวหน้าสถานศึกษา

เคนเนธ (Kenneth. 1992 : 369) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาครูนักวิจัยในโรงเรียนประถมศึกษาตอนปลายของรัฐเพนซิลวาเนียตอนเหนือพบว่า มีบทสรุปที่เกี่ยวกับการวิจัยของครูทั้งหมด 6 ข้อใหญ่ๆ แต่ข้อสรุปที่ 3 ถึง 6 สะท้อนถึงความคิดของผู้เข้าร่วมในประเด็นการวิจัยของครูถึงขั้นตอนการพัฒนาบุคลากร โดยข้อสรุปที่ 3 คือ การสนับสนุนและให้ความร่วมมือจากฝ่ายบริหารที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความพยายามทำวิจัยของครู ข้อสรุปที่ 4 คือ การพิจารณาความคิดเห็นโดยผู้เข้าร่วมว่าด้วยการวิจัยในฐานะที่เป็นเครื่องมือพัฒนาวิชาชีพที่ได้ผล ข้อสรุปที่ 5 อธิบายอุปสรรคเด่นๆ สองอย่างต่องานวิจัยของครู คือ เวลา และทัศนคติ ข้อสรุปที่ 6 คือการส่งเสริมงานวิจัยของครูในโรงเรียนของรัฐเพนซิลวาเนียเพื่อพัฒนาบุคลากรเป็นสิ่งที่เป็นไปได้อย่างไรก็ตาม ต้องทำไปด้วยความสมัครใจ ทำเป็นระบบ และร่วมมือร่วมกัน

กิตติพร ปัญญาภิญโญผล (2541 : 52 ; อ้างอิงมาจาก โอเวน Ovens. n.d. : unpagged) ได้ศึกษาการใช้กระบวนการวิชาที่อบรมครูประจำการ ที่สอนวิชาวิทยาศาสตร์ระดับประถมศึกษา ให้รู้จักนำวิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการไปใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอน ในชั้นเรียนของตนเอง โดยมีครูวิทยาศาสตร์ระดับมัธยมศึกษาเป็นคิวดู เป็นผู้ติดตามประเมินผล และตัดสินใจพัฒนาทางวิชาชีพ ในการสอนวิทยาศาสตร์ของครูประถมศึกษา งานวิจัยนี้ดูการพัฒนาความก้าวหน้าของคิวดูภาคปฏิบัติของการดำเนินการในกระบวนการวิชาอบรม ตรวจสอบความเที่ยงตรง ดูเลววิธีการประเมินภาคปฏิบัติ กระบวนวิชาทำนองเดียวกันความรู้กับการศึกษาของคิวดู โดยเฉพาะระหว่างการศึกษาไปสังเกตดูการเรียนการสอนของครูประถมศึกษา โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ครูประถมศึกษาจำนวน 6 คน ใช้เป็นกรณีศึกษา สำหรับงานภาคปฏิบัติและดูความเข้าใจการสอนและการเรียนรู้ วิทยาศาสตร์ของนักเรียนประถมศึกษาและดูการพัฒนาทางวิชาชีพและการประเมินผล ของครูเหล่านี้

แดนเนยล (Danicls. 1999 : 2442-A) ได้ทำการศึกษาผลของการทำวิจัยเชิงปฏิบัติการที่มีต่อการรับรู้ ความเชื่อมั่นตนเอง และประสบการณ์ของนักศึกษาและครู 6 คน โดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มแรกเป็นกลุ่มทดลอง 3 คน ได้รับการสอนและความช่วยเหลือในการสร้างโครงงานวิจัยในชั้นเรียน ส่วนกลุ่มควบคุมมี 3 คน ได้รับการสอนให้รู้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล การใช้กลยุทธ์เก็บข้อมูล และวิธีประเมินโครงงานวิจัย การเก็บข้อมูลใช้แบบสอบถามก่อนและหลังการทดลอง การสัมภาษณ์ กรณีศึกษา ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาและครูทั้ง 2 กลุ่มมีการรับรู้ทางบวกเกี่ยวกับการวิจัยเชิงปฏิบัติการ มีความเชื่อมั่นในการเป็นผู้ใช้เทคนิคการบริหารจัดการพฤติกรรมนักเรียนได้อย่างสัมฤทธิ์ผล นักศึกษามีทักษะในการคิดเชิงวิชาการเพิ่มมากขึ้น จากการประเมินผลการเรียนกรณีศึกษาทั้งในด้านปัญหาที่เผชิญหน้า การจัดสภาพต่าง ๆ ของโรงเรียน ตลอดจนบริบททางสังคมของนักเรียนในชั้นเรียน

บราวน์ (Brown. 2002 : 1304-A) ได้ศึกษาการรับรู้ของครูเกี่ยวกับอิทธิพลของการทำวิจัยเชิงปฏิบัติการที่มีต่อความคิดเกี่ยวกับการปฏิบัติการสอน และต่อผลกระทบของความคิดเห็นที่มีต่อการปฏิบัติการสอน โดยเน้นการรับรู้ใน 4 ด้านคือ บทบาทโดยรวมของครู ความรู้ของครูเกี่ยวกับการสอน การปฏิบัติการสอนและการปฏิบัติการสะท้อนผล การเก็บข้อมูลในการสัมภาษณ์ครู นักวิจัย การสังเกตในชั้นเรียน ตลอดจนศึกษาจากงานต่าง ๆ ของนักเรียนและครู ผลการศึกษาพบว่า ครูมีการรับรู้เกี่ยวกับด้านต่าง ๆ ทั้ง 4 ด้านเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม การเข้าไปมีส่วนร่วมในการทำวิจัยเชิงปฏิบัติการ ทำให้ครูได้เรียนรู้โครงสร้างเกี่ยวกับวิธีการสำหรับนำไปใช้และวิเคราะห์กระบวนการเรียนการสอนของตนเอง

ดังนั้นโครงสร้างที่กำหนดไว้จึงช่วยในการชี้แนะครูให้มีการเก็บรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ และสมเหตุสมผล ตลอดจนมีการวิเคราะห์ข้อมูลและการสะท้อนผลอย่างเป็นระบบ (วิชัย ประทุมไทย. 2547 : 89 ; อ้างอิงมาจาก Brown, B.Lynne. 2002 : 1304-A)

จากผลการวิจัยทั้งในและต่างประเทศที่กล่าวมาแล้ว แสดงให้เห็นว่า ครูมีความต้องการในการพัฒนาความสามารถในการวิจัยในชั้นเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ครูที่ทำการสอนในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีความต้องการพัฒนาแตกต่างกัน นอกจากนั้นยังขาดความรู้ ความเข้าใจ ขาดทักษะ ขาดเครื่องมือ ขาดแหล่งศึกษา ขาดงบประมาณ และขาดความมั่นใจในการปฏิบัติการการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 มีความตระหนักในการพัฒนาความสามารถของครูผู้สอนในการวิจัยในชั้นเรียน ในโรงเรียนที่เปิดสอนในช่วงชั้นที่ 1- 2 โดยเฉพาะห้องที่อำเภอวาปีปทุม ซึ่งเป็นที่ตั้งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ทั้งนี้เพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผนในการพัฒนาการวิจัยในชั้นเรียนของเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต2 โดยรวมต่อไป